

Guérlain Parfumerie française de Luxe
 Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
 Eau de Cologne Impériale, Savon, Crème de Fraîses et Poudre de Cypris pour le teint ;
 Extraits pour le mouchoir et la vaporisateur Jicky, Belle France, Alcoolat de Rose pour les cheveux.
 15, RUE DE LA PAIX, PARIS

A Franklin-Társulatnál megjelent
Orvosi tanácsadó
 VAROSON ÉS FALUN
 Szerkeszti
dr. Lengyel Dániel
 Második javítva és bővítve át-
 dolgozott kiadás.
 Ára kötve 1 frt 50 kr.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását esközi mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
 mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfidivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és
 VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Arjegyzék bérmentve.
 Speciális készítője jó szabású férfi ingeknek.

27 éven át
 v. állami kórházi
 igazgató orvos

A Magyar Asphalt
 részvény-társaság
 Budapest, Andrássy-út 30
 elvállalja jótállás mellett
 legelőcsöbbsen
 asphalt-burkolatok
 fektetését és
nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökeres
 szárazzátótelét.
 Telefon.

CALDERONI ÉS TÁRSA
 látványosságok.
 Látványok raktára váci-utca 30. szám.
 Ton- és műszerek és fényképezési készü-
 lékek raktára
 Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
 Arjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
 (félemelet)
 ajánl
 és
 elhelyez

specialista,
 Erzsébet-körút 34.
 I. em. ajtó 12/b. Rendel:
 d. e. 7-8, 11-2, d. u.
 6-7-ig. Levélben is.

Telefon.

Gummiáruk,
 betegápolási cikkek sérvkötők (összerek F. Berguerand
 párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznel,
 Budapest, Erzsébet-körút 50.

Mack-féle reichenhalleri fenyőtű-olaj.
 Igen finom, legtermészetesebb, legégszesebb és olcsó szobor-
 illatosító. 35 év óta tekintélyes részéről legjobban ajánlott be-
 légszész szer torok- és mell-hajónál, hők-hurut, diptheritis, influa-
 zsa stb. efféléknél. Elismeri bedörögő szor meghűlésenként.
 Készítve és csomagolva. Erzsébet-úton, 60 kr.-ért kapható
 gyógyszerárakban, drogistáknál és illatszerek-kereskedésben. Bi-
 zonyítványokat és propektusokat küld
Mack J. Bad Reichenhall, I. és legrégibb beszerzési forrás.

D' Leras
VAS PHOSPHÁT
 Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér
 és csontok legfontosabb elemeit. Kiható
 gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyom-
 orfájdalmak, vérszétés esetében,
 szabályozza a hószármót, könnyű emész-
 tető és kiválóan alkalmas a fejlőd-
 ésben lévő fiatal leányoknak, vala-
 mint gyenge gyermekeknek legelőnyösebben ajánl-
 ható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár
Budapest, Török József gyógyszeráriára király-utca 12. sz.

Schicht-féle SZAPPAN
 szabadék.
 törvényesen bejegyzett
 védjegy
 osztrák-magyar
 szabadék
 a legjobb, ruhamosásra s egyéb házi használatra;
 egyesíti a legnagyobb mosó erőt a legnagyobb enyhé-
 séggel; vakító fehér, szagtalan fehérneműt állít elő;
 ajánlatos kivált a pamukneműekre; kintő mint
 kézi-ésfürdő-szappan is, nagyok és kisgyermek számára.
Egy kísérletet senki sem fog sajnálni.
 Oly vidékre, hol es a szappan kereskedésekben még
 nem kapható, szállít az alábbi cég 1 postacsomag-
 got 5 kilogr. összsúlyban bérmentesen, utánvét mel-
 lett, 2 frt 40 kr.-ért.
SCHICHT GYÖRGY, Aussig a/Elbe,
 szappan-, olaj- és gyertya-gyára.
 A maga nemében legnagyobb gyár a kontinensen.
 Budapesti képviselő: Deggeller Károly V., akadémia-u. 9.

Természetes
Kárpáti Ibolya-illat
 Parfüm, Szappan, Rizspor, Brillantín,
 Bajuszpedró stb. a legfinomabb.
ROSENFELD ÉS BALÁS
 illatszergyár
 Budapest, VI. ker., Dávid-utca 9
 Mindenütt kapható.

Molnár és Trill új szerkezetű körképe.
 Dante Divina Commediája :
a Pokol.
 Az emberi fantázia leg-
 nagyobb alkotása a Dante
 Pokla. Molnár és Trill
 színházi festők, megfés-
 tették körkép alakjában.
 Egy ilyen fantasztikus
 mű, a maga óriási nagy-
 szerűségében, csakis a
 színházi festészet optikai
 mesterfogásaival volt elő-
 állítható. A néző megteszi
 ugyanazt a fenségesen
 borzalmas utat a szikla-
 meredékeken, égő mezőkön,
 várfalakon, jégtengeren át,
 mint a mit Dante tett meg
 Virgil társaságában. Körül-
 belől háromszázezer élethű
 alak, az álomvilágból való
 tájak fogadják a nézőt, a
 kitérő festészet e nagy
 remeke egyik ámulatból a
 másikba ejt, — mert min-
 denütt a kézzel fogható
 valóság hatásain megy
 keresztül.
 A világ legnagyobb körképe,
 a látványosságok látvá-
 nyossága ez. A maga nemében
 páratlanul áll az egész
 földkerekségen, mert mint új
 találmány is egyedül áll
 az eddig ismert látványos-
 ságok sorában, s technikájá-
 nál fogva az egész festőmű-
 vészetben korszakalkotó lesz.
 A nagy munkán Molnár és
 Trill s jeles festők egész
 tábora dolgozik immár négy
 esztendő óta. A körkép az
 1900-iki párisi világtállásra
 készült. Bűszkesége lesz
 mindenkori a magyar festő-
 művészetnek.
 Itt a városligeti fasor végén
 a kiállítást mellett, egy
 külön e célra készült vas-
 palotában lesz elhelyezve,
 s május elsején nyílik meg.

MARGIT-CRÉME
 hírneves, az elegáns hölgyek által
 használt arccrème (nem zsíros ke-
 nőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti
 az arcot, eltávolítja az arcra minden-
 nemű bőrtisztatlanságot.
 Egyedüli szer szepölő, májfoltok,
 pattanások, bőrtáka (mitesszer) ellen.
 Bámolatos hatás abban rejlik, hogy
 a bőrre kenve az által región fölre-
 tetik és ez okozza azon csodás átalak-
 tást, hogy szepölővel vagy májfolt-
 tokkal teljesen fedett arc 3-4 nap alatt
 alabástrom fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható,
 — a crém-
 vel bekent bőrön a hölgy por remekül
 használható. Ára 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. Margit-hölgypor,
 fehér, róza és crème színben ára 60 kr. — **Margit-**
gitt-fogpó ár 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza,
 Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
 Főraktár **BUDAPESTEN, Török József,** Király-utca.

KÉZDI-POLYÁNI
"VÉNUS"
 AVILÁGNAK LEGSZENSAVDUSÁB
 TERMESZETES ÁSVÁNY
 VÍZE

Höfeherke már nem mese!
 Höfeherke már nem mese!
 Höfeherke már nem mese!

Teny, hogy a höfeherke fölette-cikknek hatása mai napig páratlan.
 Höfeherke-crème híres hatású szer a bőr minden beteg-
 ségének, u. m.: bőrpattanás, bőrtáka, szepölő,
 májfoltok stb. eltávolítására. Egy doboz ára 1 frt. Höfeherke-
 szappan feltűnő hatással enyhít fölette-szappan 1 drb 50 kr. Hö-
 feherke-arccrème (folyékony poudre) 1 üveg 1 frt. Höfeherke-
 poudre, a legjobb eddig használatban levő poudre ártalmatlan és
 láthatatlanul marad a bőrön, kapható fehér, róza és crème színben,
 egy doboz ára 1 frt. Höfeherke-hajszesz, legjobb szer hajkiféltetés
 és korpa, valamint más bőrbetegségek ellen, elősegíti a haj és
 szakáll növeését, 1 üveg ára 1.50. Höfeherke-hajfűtő, a meg-
 seült haj és szakállnak az eredeti színt adja vissza, ártalmatlan és
 gyors hatású szer, kapható fekete, barna, szőke és vörös színben,
 1 üveg ára 2 frt. Höfeherke-fogpor, a legjobb fogtisztító szer, a
 fogak sománzáat nem sérti. Höfeherke fogszorvó eredményez ezen
 fogpor használatát, kintő illatú, ára egy doboznak 50 kr. Csak azon
 készítmények valódnak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva. Kaphat-
 ók minden gyógyszerháznál, illatszerek- és gyógyszerkereskedésben vagy
KLEIN S. gyógyszerésznel Lugoson 43.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
 TERMESZETES
 ÁVANYU-KUT

Kinek van szeplője?
 vagy bármilyen fölt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biz-
 tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a **világhírű**
Seraül arccrème-höz,
 mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot,
 hanem az arccrème **vakító fehérré, tisztává és üdévé**
 teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve
 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.
 Kapható Budapestben: **Török József** gyógyszerés-
 zernél és minden magyarországi gyógyszerháznál.
Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

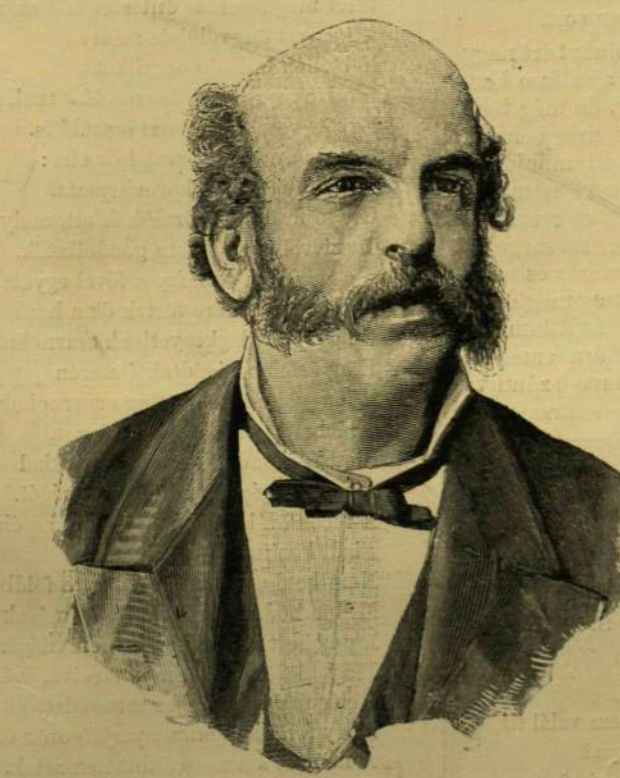
VASÁRNAPI UJSÁG
 13. SZÁM. 1896. BUDAPEST, MÁRCZIUS 29. 43. ÉVFOLYAM.
 Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt, Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt, Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—, Kérlek előfizetéshez a postai-
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 * félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK félévre — 2.50 meghatározott vidéki le csatlakozó

RUDINI ŐRGRÓF MINISZTERELNÖK.

RICOTTI HADÜGYMINISZTER.

BRIN TENGHERÉSZÜGYMINISZTER.

SERMONETA HERCEG KÜLÜGYMINISZTER.

AZ ÚJ OLASZ KORMÁNY.

AZ ÚJ OLASZ KORMÁNY.

AZ ADVAI nagy vereség otthon, Olaszországban is nagy változást okozott. Az abessziniai háborút intéző Crispi egész kabinetjével kénytelen volt lemondani, s helyét a mérsékelt, de szabadelvű Rudini foglalta el, ki e hó 11-dikén már egész kormányát összeállította s azzal együtt az esküt is letette Umberto király kezébe.

Az új kormányt mind a lesújtott olasz nemzet, mind a külföld elég jól fogadta. Az a hidegség is, mely Francia- és Oroszország részéről tapasztalható, inkább Olaszországnak magának, mint az új kormányának szól. A változás a hármasszövetséget, mely minket leginkább és legközelebről érdekel, nemcsak meg nem ingatja, hanem még szorosabbá fűzi annyival inkább, mert e szövetségnek a fenntartása Olaszországra nézve egyenesen élet-szükség, a mit Rudini kormányelnök, mint programjából is kitűnik, igen jól ért és tud.

Ez a kormányzati program különben minden irányban mérsékelt és tapintatos. Rudini kormánya is határozottan fenntartja az állam jogát az egyházzal szemben, de kényszerítő szükség nélkül nem kíván támadólag lépni föl az egyház iránt; más részről a társadalmi ügyek tekintetében épen olyan konzervatív alapra helyezkedik, mint a Crispi és Zanardellit követő ellenzék. A belügyet egyelőre mellékesnek tekinti; de annál előbb sorba helyezi a gyarmatügyet és az azzal kapcsolatos külügyet.

Az új kormány tagjai mindnyájan elismert és becsült kitűnőségek; de oszlopos tagokul különösebben Rudini, Ricottit és Brint tekintik. Ezt a hármast Sermoneta herceg külügy-miniszterrel együtt arcképekben is bemutatja lapunk jelen száma, elmondván egyszermind életük és szereplésük történetéből is a következő adatokat.

Rudini Antal őrnagy miniszterelnök (Marchese Antonio Starabba di Rudini) 1839-ben született Palermóban, hol atyja gazdag földbirtokos volt. 1869-ben Menabrea tábornok miniszterelnöksége alatt belügyminiszteri tárczát viselt. 1882-ben mint Syrakusa város képviselője az ifjú jobboldaliak-at vezette s Depretis és Crispi politikáját támogatta. 1891 jan. 31-dikén a hirtelen visszalépett Crispi után ő alkotott kormányt, mint miniszterelnök, de állásában csak három hónapig (május 5-ig) maradt, mert a képviselőház az akkor kiderült, bár nem általa okozott, 33 millió lirányi hiány miatt megvonta tőle bizalmi szavazatát. Attól kezdve mint képviselő határozott, de igen ildomos és mérsékelt ellenzéki állást foglalt el az ismét kormányelnökké lett Crispi ellenében. A hármasszövetséget mindig őszintén pártolta. Politikai megbízhatósága minden kétségen felül áll.

Sermoneta herceg külügyminiszter (duca Onorato Caetani di Sermoneta) 1842-ben született Rómában. Fényes nevé s nevelésű nagy úr, de egyszerű ember. Eddig nem igen vitt előkelőbb szerepeket; de tehetségeit mindig nagyra becsülték. A hármasszövetségnek határozott barátja. Nagy gazda; különösen jeles versenylovakat tart. Neje angol főúri nő, ki házaja szokásait az olasz hercegi háznál is meghonosította. Nagyon szereti a falusi életet, a miben férje is egy ízlesen van vele, szenvedélyes kedvelője levén a vadászatnak.

Ricotti tábornok hadügyminiszter (Cesare Ricotti Magnani) 1822-ben született Borgo Lazzezaróban (Novara). Már régebbi idő óta szenátor. Most harmadszor került a hadügyminisz-

terium élére, melyet 1870-től 1876-ig előbb Lanza Secla, majd Minghetti elnöksége alatt, 1884-től pedig Depretis alatt vezetett több évig. Jeles katona s kedélyes öreg úr, ki szabad idejét majdnem mindig kávéházban tölti, hol minden újságot végig lapoz, miközben hét-nyolcz eszébe feketekávé elszürésölgét napjában. A politikában konzervatív szabadelvű. Mint miniszter is, mint képviselő is nagy kitartással és éles észszel küzdött mindig a hadsereg szaporítása ellen, a mire az országnak nincs elég költsége; de annál inkább sürgette a létszám növelése helyett a legénység alapos kiképzését. Rudinival a pártpolitikát illetően is a legbensőbb egyetértésben van.

Brint Benedek tengerészeti miniszter 1833-ban született Torinóban. Alapos képzettségű tengerész, egyszerűen jeles politikus és harczra mindig kész parlamenti szónok. Crispinek kemény és félelmetes ellenfele volt, kit főleg a Giolitti-féle botrány alkalmával szenvedélyes támadásokkal ostromolt. Már több ízben volt miniszter, egyebek közt tengerészeti miniszter is, 1876 márcziusától 1878 márczius végéig, mely állásában kiváló szakembernek bizonyult s nagy érdemeket szerzett az olasz hadi tengerészet tökéletesítése körül. Alacsony termetű emberke; fehér oldalszakállal szegélyezett kerek arczán, különösen éles nézésű szemekben erős akarat és bátorság tükrözik. Legutóbb külügyminiszter volt 1891-től 1893 végéig. Pártja körében rendkívüli tekintélye van.

A többi miniszterek közül legtöbbet vár, kivált saját pártcsoporthoz, Branca pénzügyminiszterrel, ki már egyszer közmunkaügyi miniszter is volt Rudini előbbi kabinetjében. Népszerűségét nagyon emeli a neje, Cavacciolo hercegnő, a kit Olaszország egyik legszebb s legműveltebb asszonyának tartanak. De Giannurco, a csak 39 éves közoktatásügyi miniszter működésére is nagy reményekkel tekintenek, mert igen képzett s fölvilágosult gondolkodású férfi, ki a népoktatás ügyének mindig nagy barátja volt. Híres jogász, nagy zeneértő és fardhatatlan hegymászó. Korábban igazságügyi államtitkár is volt már. Costa igazságügyminiszter alapos jogtudós s higgadt férfinak ismerik. Perazzi szenátor közmunkaügyi miniszter közgazdasági szakember. Sella miniszteriumában pénzügyi államtitkár volt. Egyszerű ember, de igen jeles mérnök a posta és távírdó új minisztere, Carmine Péter, ki 1882 óta tagja a képviselőháznak. Szintén mérnök az úgy nevezett kincstári miniszter, Colombo József is, ki 1886 óta Milano képviselője s Rudini előbbi miniszteriumában pénzügyminiszter volt.

Ezek a férfiak azok, a kik a hazájukat ért nagy csapás idején vállalkoztak, hogy az állam kormányzását átvegyék. Sok bátorság, de még több hazafiság és önbizalom kívántatott meg bennük arra, hogy az erősen megrendült államhajónak a kormánykerekéhez álljanak, mert nemcsak zilált állapotokat kell tisztázniok s az országtól a tovább haladásra igen nagy pénzösszegeket kívánniok, hanem az a rendkívül nehéz és nagy földadat is vár rájuk, hogy Olaszország megtépett zászlaját megújítsák s azzal együtt az állam hatalmi tekintélyét is előbbi magaslatára emeljék. Umberto király ezt remélve s erre számítva vette maga mellé Rudini őrnagyot és társait.

MOHÁCS UTÁN.

Történeti drámai jelenet.

Irta és a Kisfaludy-Társaság ülésén felolvasta

BARTÓK LAJOS.

MARTINUZZI.

Valóban, — áldott légy, hogy nem valál itt, S Isten vezérel most, hős Zápolya!
Te késtél volna el, midőn hazád hítt?
Hisz' három hóval készülél előbb, mint
Az ország kormányzói fónn Budán;
Kétszerte oly ügyes gond s zord erély közt

Szerelted a kis Erdély harczérőjét,
S kétannyi lón ez, mint a nagy Magyarhon
Villongó főúri s királyi serge, —
Kétszer nagyobb, s épebb, mert egyetérző,
És csatlakozni vágyó a királyhoz,
Kinek vitézi még Mohács alatt is
Két táborra szakadtak, kések inkább
Egymással menni kardra, mint a törökkel.
S oh, pártdúl, e testvértelen faj átka,
S királyok átka: ős féltő gyánú!
Több rettegéssel várták Zápolya
Segélye jöttét, mint bosszus Szulejmánt!
S nem Zápolyán mult, hogy nem érkezett meg;
Indult korán ő, ám gyorsabb a balsors,
Mely ránk lecsap: gyászos hamarkodásunk.
Legjobban kén', hogy őt várják, az egykor
Honmentőt, öcsését téve addig is
Vezéri társul, s nem várják be mégsem!
Oh, átkozott ajas vád, hogy Mohács
Vértanu-vére ő fejére hull!
Csak áruló lát benne árulót, —
S mégis bocsanát e vádnak! . . . A daczos,
Halhatlan nemzet-büszkeség kiált így,
Mely bűnbakot áldoz Nemezisének,
S mely vérbe fojtva, vállával porondot
Érintve: mégsem adja meg magát,
Nem ismeri el, hogy ellenkar legyírje,
Csak önkebléből támadt árulás!

ZÁPOLYA.

Ily jól én védni nem tudom magam.

MARTINUZZI.

Rossz ügyvéde magának az igazság. (Perényinéhez)
Oh, asszonyom, asszonyom! Rémitőn
Elzárja nagy multunkat im e sírdomb.
Oh, mit nem adnánk, csak hogy éljenek,
Kik itt páratlan hősiséggel estek,
Egy-egy dandárként víva minden ember!
Mert megmutatták: államférfiaknak
Lehetek köztök békében kicsinyek,
De harczban mind nagy volt, és küzdeni
Hazájáért, s meghalni mind tudott!
S mégis azt mondjuk: mindegy! . . .

PERÉNYINÉ.

Ah! S ha megjött
Zápolya János negyven ezredével?

MARTINUZZI.

S még Frangepán, — ejh, s mondjuk: Ferdinánd,
Sőt Szolimánon győzelmeskedünk:
Mindegy! be kell következnie
Mohácsnak. És ha szemben nincs pogány:
Ügy egymást verte vón' meg a magyar!
Mert meghasonlás öntestét faló szörny,
A nemzet öngyűlölete saját
Köblének leskedő orgyilkosa,
S a közromlottság közromlást szül, a míg
Együtt vesz a szülöttel a szülő is.
És mind e rút pusztulat ős oka:
Idegen fejedelmek kormányzata,
Oly fő uralma a törzök felett, mely
A szívvel együtt nem gondolkozik,
S a szív sem érez így a fővel együtt!
Nemcsak vesztére törtek ők a honnak,
De gyakran legkegyetlenb szarnokul
Könyörtelen rágódtak életerén
E lengyel és cseh gyöngye szarnokok,
S lábbal tiporva a nemzetjogot,
Illeték mondhatlan gyalázatokkal
A szittyia nép orozslánbüszkeségét.
E mostoha királyok — oh, ha élne
Fiaid, kivánnál néki ily urat,
Nem boldogabban látnád itt a földben? . . .
Mi bűnhödénk, — kellett, — mások bűnéért.
Így kelle vesznünk az idegen világért,
Magunkra hagyva, nem siratva, szánva;
De így az istenember szenvedett ki,
Hogy föltámadjon, s nyerjen örök életet
A nemzet s a megváltott nemzetek,
Európa szent hite s a szent szabadság!

Magyar női díszruhák 1860-ból.

Magyar lány díszruhában a 18-ik századból.

Gróf Széchenyi István magyar díszruhája.

HONSZERELEM.*

Irta Lampérth Géza.

Szászszor lefestették, ezerszer leirták,
Igaz képét adni hejh! de mégse bírták;
Híven lerajzolni soh'se tudta senki,
Tétováz a lant csak, ha a nevét zengi.

Nem — mintha tán költő, ihletett nem volna,
Híven, melegen ki megzöngje, dalolja:
De a *honszerelem* — ez a fájó titka —
Mint a fehér holló, manap olyan ritka!

Kerestem hajh! én is; — de sokfelé jártam! —
Végre rátaláltam, mikor nem is vártam;
Mikor nem is vártam, a hol nem is sejtém.
— Oh! ha, a mit láttam, híven lefösthettém!

... Nagyvilág zajában kifáradt a lelkem,
Enyhe csöndre vágytam, pihenésre mentem,
Hol találtam volna, hova mentem volna:
Ha nem ha az én kedves, nyájias otthonomba?

Nyári délután volt . . . a nap lemenőben . . .
Künn bolyongtam, jártam kalászos mezőben;
Nem volt háládatlan, meddő a barázdá:
Áldással az Isten bőven fölruházta.

Lenge szárnyon szelid esti szellő lendült,
Pásztor tilinkója lágy-epedőn zendült,
Altató dalt bűgött párjának a gerle . . .
— Haza felé tarték, a dalon merengve.

A természet készült csöndes nyugalomba,
Hazatérő nyájik méltó kolompja,
S egy-egy eszharangzó törte meg a csöndöt . . .
— Őszfűrt aggastyán nyájiasan köszöntött.

Meg sem ismertem vón', ha nevét nem mondja,
— Hjah! vénül az ember s nőttön-nő a gondja —
Pedig — igaz: rég volt, nem tudom az évit —
Hányszor elhallgattam szép okos beszédit!

(Egy-két iskolát járt, a könyvet szeretete,
Aztán visszakért az ősi telekre;
Ismerete kicsiny, nagy, — becsülték, szerették,
A «falu eszé»-nek, mind csak úgy nevezték.)

De nem ez volt akkor, nem ez arcz, e homlok,
— Úgy megbarázdálták a bajok, a gondok! —
Szelid tekintete, értelmes beszéde —
Az maradt csak olyan, az maradt a régi.

«Hejh! — kezdé az öreg — rossz időket élünk,
Ha sokáig így tart, nem t'om, mi lesz velünk,
Megnehezült rajtunk a nagy Isten karja:
Pusztuljunk el, veszszünk — nyilván azt akarja!

Ha visszagondolok, ha úgy visszanezék:
Mikor még vidáman zöldeltek e bérczek,
De más volt az élet, hejh! de más volt itten,
De meglátogatott bennünket az Isten! . . .

* A magyar tud. akadémia Farkas-Raskó pályázatán legjobbnak ítélt pályamű.

Magyar női dísziselet a XVII-dik századból.

— Szivárványos égen csak a felhőt látja,
Nincsen olyan nagy baj, korán sincsen, bátya!
S vannak nagy emberink, majd eligazítják,
Ne busuljunk úgy el, 'sz mi volnánk a szittyák!

«Vannak, tudom, vannak, számuk elég nékik,
Sok szép díkezőjük' elolvason végig —
De ha segíteni mégse tudnak rajtunk,
Csak nehezül terhünk, hiába sohajtuk.»

Én csak vigasztaltam: — nagy a teher, mondja?
— Van a jó Istennek, arra is van gondja,
Pusztá a hegy? — A sík áldással rakottan;
Megadja az Ur itt, a mit megvont ottan.

«Igaz a . . . eh, no . . . mondtam én is mindig,
Jóra fordul minden, csak az ember bizték,
De sokszor úgy elfog nagy keserű bánat,
— Jó, hogy a nyomában hit, reményesség támad.

Mért, hogy fiam' erre meg nem taníthattam?
— Elment, uram, elment . . . magamra maradtam,
Kérve-kértem, fedtettem: ne menjen! — Hiába:
Átkommal is elment idegen világba.

Megy utána több is, fiatal is, vén is.
Csalogatnak, hívnak: menjek velük én is.
Jómód van ott, — mondják, — megélni ott szépen:
Itt maradok én, ha magam, ha szegényen!

Mert a szívem táján azt súgja valami:
— Nem is tudom én azt nevérről mondani, —

Itt etted meg, öreg, a kenyered javát,
Ne keres te másutt, nem találás te hazát!

Melyért vért ontá harczban annyi ösöd,
Hol minden fa, bokor meghitt ösmerősöd:
Maradj hű e földhöz, hű volt az apád is,
Itt borúlt a hant rá, itt borúljon rád is . . .

... Halkan jött az éjjel; — álmat hintő árnya
Ráborúlt szeliden, csöndesen a tájra . . .
— Pusztuló udvarház áll a faluvégen,
Kapujához értünk s elbűcsüztünk szépen.

A MAGYAR NŐI DÍSZVISELET.

Legmagasabb helyütt elhatározták, hogy ezredévi ünnepélyeink nagy alkalmaira az azokon megjelenő hölgyek is magyar díszöltösek; így ismét egyszerre nagyérdemű lesz a magyar női dísziselet kérdése.

A «montant» vagyis a nyakig zárt ruha van jelszóul kiadva. Legtöbben azt állítják, hogy ez felséges asszonyunk ohajtása; de különben is bajosan lehetne a ruha más, tekintve, hogy az ünnepélyek jobbjára nap közben fognak véghez menni. Csakhogy nagyon bajos, így magasan záródó öltözetet ábrázoló képre vagy metszetre akadni. A második nehézség abban rejlik, hogy a nagy közönség legföljebb a 60-as évek alakjaival találkozik egy-egy rajzon; ezeket pedig a *krinolin* ékelteleníti és teszi hasznavehetetlenné.

Úgy hiszem tehát, nem fölösleges néhány metszetet közölnöm; egy kis kombinációval, reménylen, el tudnak utának indítani hölgyeink. A XVII. század szép Eszterházyneí közül ime a legszebb egy 1650 körül élt szépség, tehát vagy 200 esztendeje porladó szépség hasonmása. Nehezemre esett, a sok szép Eszterházyneí közül a legszebbnek képét kiválasztanom, a ruházatot tekintve, ugyanis föltétlen ezt kell legbájosabbnak elismernem.

Se az előtt nem volt, de az óta sincs ily egyszerű, nemes és mégis fejedelmi magyar ruha asszonyon megörökítve. A karcsú alakon festői redőkben végig omló bársony palást hatása valóban meglepően szép.

A ruhán semmiféle fölösleges cifraszag nincs; alól egynehány sor sujtás, mely majd azonos a Zsigmond korabeli (az aacheni székesegyház oltárterületén látható) zarándokknéval; öt tömör pánt, mely, melleleg megjegyezve, jó csomó pénzt érne meg az ilyes mükincsekben meglehetősen szegény mai időkben.

A pruszlik az ezt a kort jellemző ornamentikájú selyem szövetszövetből van varrva; a többi mind egyszerű sima anyagból. Az ékszer és a csipke is mind egyszerű, — pedig hát *tellet* volna. S mind eme szépség elenyészett, elporladozott; elporladozott idejének nem egy hatalmas kastélya, sziklavára. De megmaradt a lenge női ékesség leglengébbje, legleheletesebbje: a csipke. Csodálatos, mily gondolal őszik az asszonyok e testet öltött fantasztikus szépségeiket. De nézzük a következő nőalakot.

Mailár, ki «köre rajzolta» és «metszette» az Úr 1790 esztendejében e «Magyar Kis-asszonyt Nemzeti Köntösben», — elfelejtette oda jegyezni azt, hogy: «*czopf*». Czopf a háttér kastélya, czopf a szép rendezen megnyírbált fák és bokrok formája; de czopf főleg a «Magyar Kis-asszony» tetejétől piros piskóta topánjáig. Még a keztyűjének felhuzása is az.

A toilette színezése különben elég diszkrét volna: kék; az újjak s a kötény fehérek; a kötényen szép, szabályos, négy-négy barna pontoska. Egyébiránt az a «Magyar kisasszony» nem igen különbözhetett a mai lányoktól, mert úgy látszik, szerette a virágot, nemkülönben az ékszer. Ez utóbbit tekintetben pedig határozottan jobb dolga s rozabb izlésű mamája lehetett a maiaknál, mert a fülbevaló (még pedig igen nagygyöngy függő) viselését megengedte neki.

A mit azonban ez a «Kisasszony» ékszer dologában vétett, helyrehozta e másik «Nagyasszony». A «HONDERŰ», melyből nagyanyaink a divatot tanulták, 1843. évi 19-ik számában közli Szechenyi István hasonmását. Hiába szól a történelem megtámadatásáról, el nem ismeréséről s tudja Isten, miről: imé a czáfolat. Valakinek arcképe a divatlapon, a népszerűség fellélen jele. Utána következik a fodrász-czegér.

E lapot inkább az érdekesség szempontjából közlöm. Különbözik pedig a *mi* korunkra nézve még mindig tanulságos; mert akkor még nem született meg a hétabroncsú szörny: akrinolin. Ebből ugyan csak kijuta következő: a «Hölgyfutár» 1860-iki divatlap két szépségének. (Állítóg két Bathyányi leány.) Az ember szinte sajnálja őket, hogy a szűk képen immár 36 esztendeje szoronganak. Divatlap-meléklet lévén különben e kép, az egyes részletek oly pontossággal vannak feltüntetve, hogy külön magyarázatra épenséggel nem is szorul. S így bizonyára nem fogja az érdeklődők figyelmét kikerülni az, hogy úgy a mente, mint a dolmány magasan záródik, tehát irányadóul szolgálhat e tekintetben az ideai női magyar öltözetnek.

Gara Illés.

MAGYAR EMBEREK OROSZ SZOLGÁLATBAN.

Gróf Zichy Jenő utitársai oroszországi utazásuk alatt Odesszában érdekes képekre akadtak. Az ottani múzeumban ugyanis bizonyos Horvát nevű magyar ember és tábornok arcképét fedezték fel, ki még a múlt században többel magával vándorolt ki Oroszországba s ott teljesen eloroszosodott. Az eset maga nem ritka, mert hisz Oroszország mindig ígért földje volt a külföldi kalandoroknak, de érdemes pontos adatok nyomán megállapítani ezen magyar nevű orosz tábornok kilétét s élete körülményeit, kiterjeszkedvén egyáltalán több más elfeledett magyarra, kit Oroszországba vezetett sorsa. Az a Horvát, a kiről most szó van, nem más, mint az Erzsébet czárnó alatt Magyarországból a Bug mellékre kivándorolt horvát lakosság ve-

zetője, ki több ezernyi kíséretével együtt valási viszálykodások miatt hagyta el hazáját s később orosz katonai szolgálatba lépvén, tábornokká lett. De már előbb, 1727-ben vándoroltak magyarországi szerbek feles számmal Ukrajnába s ott Anna czárnó pártfogása mellett katonai gyarmatot létesítettek. Ezek közül vált ki aztán a szintén tábornokká lett Thököly Péter, a budai születésű Preradovics Rajkó és több más.

Nem sokára az 1782-ben Magyarországon átutazó Petrovics Péter nagyherceg magával vitte Pétervárra, hogy orosz államszolgálatba fogadjja a zágrábi kerület akkori tanulmányi felügyelőjét, Jankovics Tivadart is. Ugyanez időtől már a kassai születésű Gyöngyössi Pál mint orvos tekintélyes állást tudott kivívni magának, úgy,

Morelli Gusztáv tanár metszete.

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI: A történelmi kiállítás renaissance-csoportjából.

hogy II. Katalin czárnó is őt választotta udvari orvosává.

Petényi Gyöngyössi Pál szegény református papfiú volt; Leydenben tanult s orvosi tanulmányain kívül különös szeretettel foglalkozott a keleti nyelvekkel. Letévé vizsgáit, egyenesen Erzsébet czárnó nagykirő orvosa, Boerhove ajánlatára Oroszországba hívták meg, hol először a pétervári tengerészeti kórházban kapott állást, majd udvari orvos lett s mint ilyen Erzsébet utódja, Katalin czárnó bizalmát különösen kivívta. Nevezetesebb szerepet nem vitt, de mint orvos nagy tekintélyre emelkedett. Szerencsétlenségére 63 éves korában gyógyíthatatlan melabú vett erőt lelkén, mely nem sokára sirba is vitte a jeles tudóst, ki messze földön szerzett nemzetének méltánylát és becsülést.

Ezek azonban még koránsem meritik ki az Oroszországba kivándorolt magyarok szá-

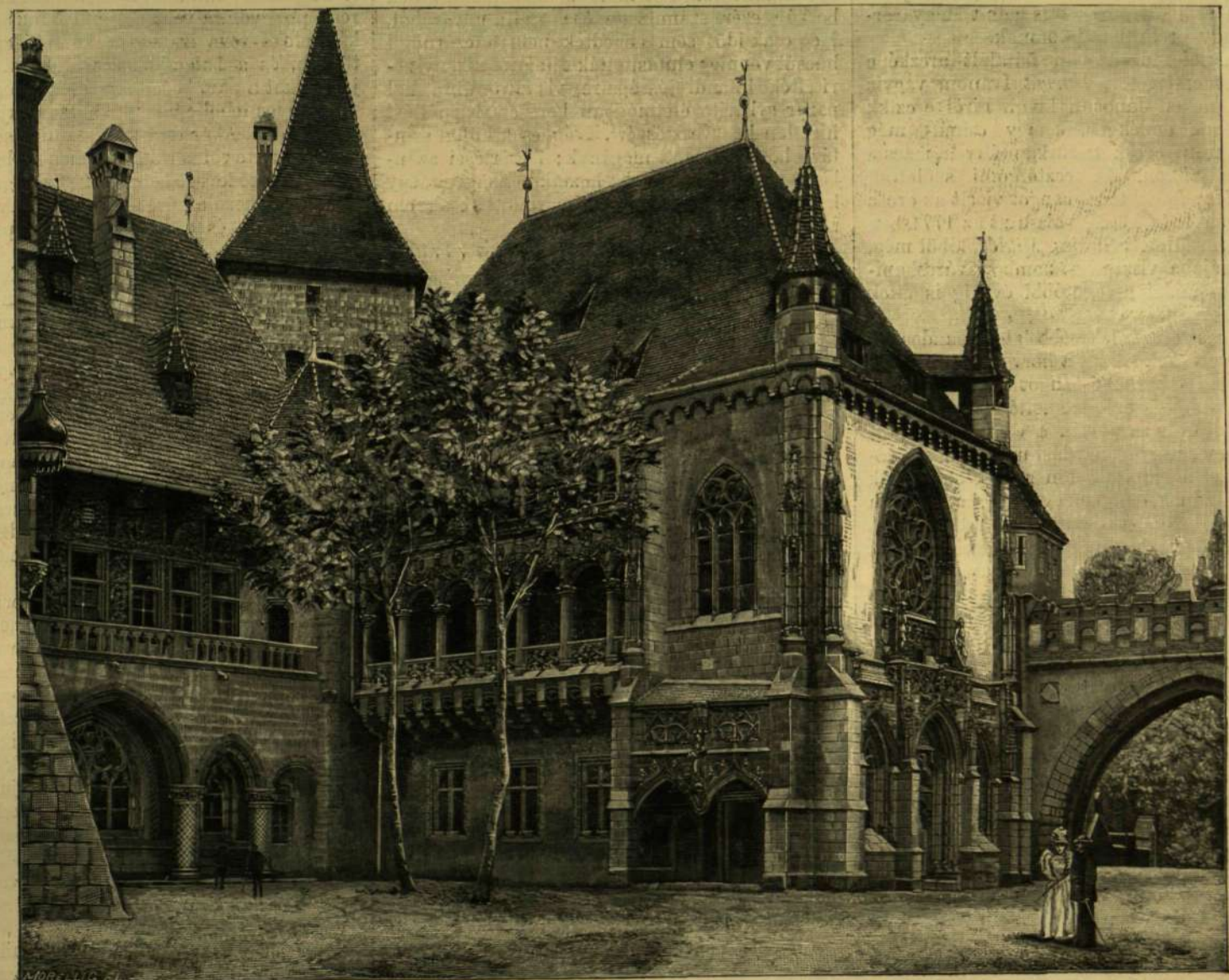
mát. Nem, még ha hozzájuk veszszük a múlt század közepén tanulmányaik folytatása végett Oroszországba utazott délmagyarországi szerb ifjak jelentékeny számát is, kik közül Raics János és Makarij Petrovics később állandóan is visszatértek Oroszországba s Kievvben telepedtek meg. Safarzik például ezeken kívül is még egész listát sorol fel azok neveiből, kik hazánkából Oroszországba szakadtak, s ott kiváló állásokat töltöttek be. Ilyen például a bácskai Moholon 1766-ban született Tarlaics Gergely, ki 1811-ben mint a történelem és statisztika nyugalmazott tanára fejezte be életét. Magyar születésű volt Julinác Pál is, a bécsi orosz követség attachéja Galisics herceg mellett s az orosz-török háboru alatt annak tábori futára, később 1781-ben pedig nápolyi orosz konzul, s ugyanez időben egy más magyar Jeszenák Pál, volt Oroszország ügyvivője a bécsi udvarnál, ugyanaz, a ki II. Józseftől báróságot is kapott. Ezek között Terlaics életpályája is sok tekintetben figyelemre méltó. Kezdetben Budán tanult, majd Bécsbe ment, hol, mint Julinác, szintén Galiczin herceg orosz követ mellett nyert mint titkár alkalmazást, majd ennek halála után hagyatékát személyesen vitte Oroszországba, hogy átadja családjának. Ettől gazdagon megjutalmazva, újra visszatért Bécsbe, s Novakovics szerb nyomdájában működött, mikor pedig ezt eladták, egy Balogh nevű magyar embernél vonult meg.

Ennek ügyeiben nyílt alkalma másodszor is Oroszországba és pedig Moszkvába utazni, hol két évet töltött. Egy idő múlva Budára visszatért; de Semburszky, Alexandra Pavlovnanak, József nádor első feleségének udvari papja harmadszor is Oroszországba küldte megbízatással s ezúttal Pétervártól egy előkelő orosz családnál vállalt nevelői állást 1800-ban. Három év múlva már a pétervári hadapródiskolánál lett tehetségeihez méltó munkakört, hol egész 1811-ig a történetet és statisztikát adta elő, akkor azonban utolérte a honvágy s ott hagyta az orosz fővárost, hogy még egyszer hazra térjen. Ez a vágya azonban nem valósulhatott, mert útközben Kharkovban meglepte a halál alig 45 éves korában.

A fent említett Terlaicscel egyidejűleg működött a kharkovi egyetemen még egy más magyar: a szerzemési születésű Stojkovics Athanáz, a természettan tanára, majd meg 1830 óta Pétervárt orosz államtanácsos. I. Sándor czár pedig szintén Magyarországból, Nagyváradról hívta meg a pétervári egyetemi tanszékre, Ferencz császár előzetesen kinyert engedélye alapján, a kiváló magyar tudóst és professzort, Palugyánszky Mihályt, a statisztikai és politikai tudományok ünneplott tanárát. Palugyánszky 1769-ben született Felső-Olsván. Bécsben végezte a jogot és pedig oly ritka sikerrel, hogy vizsgálatai után II. József, húsz éves kora daczára, a nagyváradi akadémiai katedrával kínálta meg, hol a politika és a kurialis stílus előadásában tüntette ki fényes tehetségeit. En-

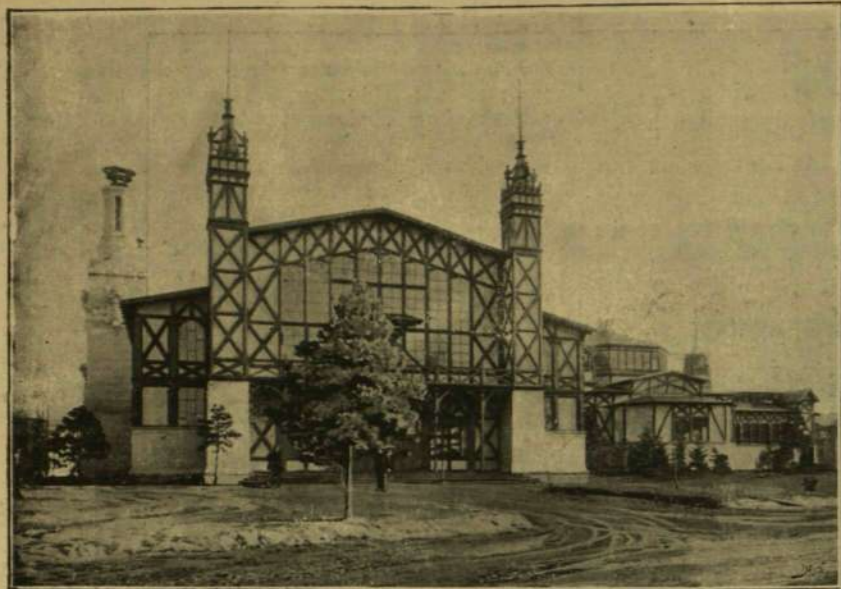
A KERESKEDELEM-, PÉNZ- ÉS HITELÜGY PALOTÁJA.

A TÖRTÉNELMI KIÁLLÍTÁS CSÚCSÍVES CSOPORTJÁNAK UDVARA.

Morelli Gusztáv tanár metszete.

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI.

A BÁNYÁZAT ÉS KOHÁZAT CSARNOKA.

AZ ÜNNEPÉLYEK CSARNOKA.

AZ ÉZREDEVI KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI.

nek köszönhet, hogy 1803-ban, a szentpétervári egyetem megnyitásával, Novoszilkov gróf figyelme, alkalmas orosz tanárok hiányában, feléje fordult, hogy a nemzetgazdaság és pénzügytan ekkor kevésbé művelt szakmájára az orosz ifjúságot előkészítse. Palugyánszky mint tanár irt egy orosz kézikönyvet is a szakjából, mely maig is egyikül van elismerve a legjobb vezérnyalaknak. Mária Feodorovna csárna 1823-ban gyermekei, Miklós és Mihály nagyherczegek mellé is őt hívta meg, hogy az alkotmány- és természetjogból leckeiket adjon; s Miklós csár nem is felede el, midőn trónra lépett, egykori magyar nevelőjét; szenatorrá és kabinet-irodájára elnökévé léptette elé Palugyánszkyt, ki 1847-ben hűnyit el, nem érve meg azokat a súlyos bonyodalmakat, melyek Miklós czárt sok belső tusakodás után arra indították, hogy katonái száz-ezreit egykori tanára hazája ellen vezesse.

Nemcsak tudósokat és államférfiakat, jeles katonákat és hadvezéreket is adott Magyarországnak a nagy orosz birodalomnak.

Az odesszai múzeumban feltalált arcképe után most emlegetett Horvát Iván, vagyis magyaros nevén Jánoson kívül, kiről e czikk bevezetésében emlékeztünk, így csinált még Carrière-t mint orosz testőrkapitány a mácsai Csernovics Simon. Az esztergomi születésű Jaksics Gergely is tisztai rangot viselt az orosz hadseregben 1818 körül, valamint az 1771-ben Zomborban született Stmics Miklós, kiből még, mikor hazájába visszatért, zombori városkapitány lett s utódai a legutóbbi évekig is éltek még Zomborban.

Minden esetre legérdekesebb és legkalandosabb életpálya volt ezek között a horvát születésű, de később orosz tábornoki rangot nyert Csoricsé, Katalin csárna legszerelemtöbb kegyencezé, ki bukása után haza jövén, a csárnától kapott pénzen Temesmegyében óriási uradalmakat vásárolt össze, s alapította lón annak az osztrák katonacsaládnak, melynek egyik tagja 1818-ban montenecro-i előnéveléssel báróságot is nyert s a napoleoni háborúkban nagy vitézséggel harcolt.

Csorics szerencsés Katalin udvarában rendkívüli férfias szépségén kívül tulajdonképp huszáregyenruhájára alapította meg. Abban mutatta be legelőször pártfogója, Potemkin, a mindenható csárnónél, kit első pillanat óta elragadt a dalias huszárorngy alakja és lebilincselő modora. Még azon nap ezredessé s Katalin szárnysegédévé nevezetett ki s rövid tizenegy hónap alatt a csárnó annyira elhalmozta kegyeivel, a mennyire egy kegyencéje sem. Mialatt az udvarnál volt, több mint ötszáz ezer rubel készpénzt kapott, ebből huszazert első berendezkedésére, nyolczvanezer jóságai felszerelésére, kétszázegyzvenezer adósságai kifizetésére. Kapott aztán ezerötzöt parasztot, százhusz ezer rubel értékben a Buturlin gróftól Liflandban megvásárolt birtokokat, s mivel az ajándék így is kevésnek tetszett Katalin bőkezűsége előtt, hozzáadta még saját pénztárából a birtokok tíz évi elmúlt jövedelmét. Felruházta azonkívül Csoricot a lengyel málta rend parancsnokságával, mely körülbelül évi tízezer rubelt hajtott s a Czartorisky Ádám herczegtől négyszázötven-

ezer rubelért megvásárolt Sklov nevű lengyel várost és uradalmat is neki adta.

Csorics kincsei és ékszerei közül csupán gyémántjainak értéke meghaladta a kétszáz ezer rubelt, s csak az 1777-iki koronázási napon a következő ajándékokban részesült: a kardrend csillaga, vállszalag, kard, — s mert mindig huszár-egyenruhában járt — kócsag-forgó, gyűrű, nyaktű és brilliáns cipőcsattok. Mindez még nem volt elég, hanem az ezredesi fokozatot is átugrotta és azonnal tábornok lett. Orosz rendjelek között csak a Szent-György negyedik osztálya volt birtokában, de megkapta a málta nagymestertől a csárnónak küldött két kereszt egyikét is; azonkívül a svéd király is a kardrend lovagjává tette s megküldte Helsingforsból neki annak nagy sárga szalagját, míg Varsóból a fehér-sasrendet eszközölték ki számára.

Szerencsétlenségére elég megdondolatlant volt egy alkalommal Potemkinnal összetűzni, kinek boszúja ezért száműzte őt Katalin udvarából. Még csak időt sem engedtek neki a csárnától búcsút vennie; elutasították ajtajától s kényszerítették liflandi jóságaira visszavonulni, hol pazar sybarita életmódban kerestek kárpótlást hírtelen kegyvesztéseért. Még csak külön színtársulatot is tartott magának; fecsérlései azonban nem sokára zavarba hozták pénzügyeit, úgy hogy adóssága adósságra halmozódott s csaknem minden ékszerét el kelle adnia.

Még egyszer visszanyerte Potemkin és általa Katalin bizalmát. Újra megjelent az udvarnál, sőt rangemlést is kapott. De régi befolyását, kedveltségét többé nem szerezte vissza, s így maga volt kénytelen visszavonulni.

Példája a maga nemében egyetlen azok között a honfitársaink között, kik elhagyva hazájukat, Oroszországban hirt, vagyon, tekintélyes állást szereztek. Senki sem vitte ezek között oly magasra, mint ő, de egy sem is bukott oly mélyen. Eleete egy kalandor, kinek szerencsés nem támogatták magasabb erkölcsi és értelmi tulajdonságok, csak egy asszonyi szeszély emelte föl a trón közeléig, hogy aztán megúva eldobja magától.

V. S.

TAVASZI FAGYOK.

Aho János után fínból Popini Albert.

Olyan hideg van itten Finnországban, hideg van itten nyáron is.

Igaz biz', a hogy a nyarat hébe-hóba elfogja a bugzóság, és mi hozzánk is beköszönt. A jeles lehelletű, zúmarás bajszú szelek és a ködös, zimankós, fergeteges időjárás közepett egyszerre csak fölnyitja az ég ragyogó kék szemét, lerázza magáról a tél köpenyét, és a nap amúgy pórén, egy szál ingben kiszökik ágyából. Aztán csak elkezd sütni úgy, mint ott messze lenn a déli tájakon, tízes esőjártól az otromba nagy jégdarabok párákká illannak szét a levegőben, és a fagyos hőkérgek, mint valami megszeppent egérkéik, ijedten osonnak rejtékelyeikre, a kőodvakba.

A hólepel alá rejtőzött pázsit arezát mosolygó

zöldre festi az édes ámulat, a nyír új lombkötőt öltve magára, gyengéden mosolygva a komoly fenyves oldalán, a zelnice néhány nap alatt magára szedi virághimes vigonóját, és az egész tájék üde, harmatos frisségtől, a langyos föld és fakadó virágok mézes nedűjétől illatozik.

A messzi déli tájról ide szállott a vándormadár s fészket rakott a fa ágai között; a fecske ott kering a derült ég azúr-szeme fényében, az éneklő-rigó a tó partján csicsergi dalát a szélcsendes, holdsgárogó éjszakának és a kakuk kedveseit a félreeső domboldalakra a lakott völgyekbe hívogatja.

Künn a földön a jó szántó-vető nagy serényen törli magát, és esordultig szép reménytel teli szivvel veti a porhanyó anyaföldbe a jövőendő termés magvát.

*

Egyszerre csak, épen mikor minden a biztonság édes, gondatlan nyugalomába merülve pórére, pongyolára vezetett, mikor az apró bogárkák ide s tova iramodva kergetőznek a víz tükrién, és a halacsák ficzkandozva úzik bohó játékaikat a part közelében, — a hideg démonának fagyos lehellete végig borzongatja az egész természetét. Akár csak ha valami vásott gonosz csont betörte volna a lakodalmas szoba ablakát: az éles külső levegő beözönlik gőzölgve, zúmarásan, a tánczó párok csupaszz vállának nekikapaszodik, és a megriadt násznép dideregve menekül előre a belső szobákba.

Mert a szél egy éjszaka megfordult és éjszakeről mogorva téli fellegetek kergetett az égbe. Reggelre kelve már fagyos fergeteggé izmosodik, és mikor az este beköszönt, ő már réges-régen elfújta azt az életadó meleget, a mely a földből áradott, a mely ott biszergett a házak tetején, a sövények oldalán, virágok kelyhében, lombok belsejében. Tova száguldtában magával ragadta a zelnice-virágok, nyír-levelek, fenyő-rügyek mézes illatát. És hozott magával rengeteg esőt, majd szakadó viz, majd jég és hó ijesztő képében, a mely lemos a tájékról minden ragyogó színt, s erdő, mező a fakó-szürke unalom sivar köpenyébe burkolozik tole.

A mosolygó, életerőtől duzzadó természet reményében csatlakozva elcsügged, neki-búsulja magát. A haragos-zöld pázsit fakó avarfűvé satnyul, melynek üstökét a szél tépázza nagy kegyetlenül. A falevel marad félbe-szerbe, hétszámra nem nő, nem fejlődik egy hajszálnyit sem. A piczi gyümölcsöt, bogyót megüti a dér, és földre hull szegény. A madár-fiókák dideregve bujnak össze a fészkekben, míg az anyjuk aggódva keresgéli a férgekkel, bogárkakkal, melyek ismét dermedezve húzódtak meg rejtékelyükön. A szegény kis fecske reszket a hidegtől és éhségtől, és a kakukmadár sem szól, épen a kakukolás java idejében.

*

A nyarat elfogja a bugzóság, és mihozzánk is beköszöntött. De bizony fölőtte korán állított be, és ha a pusztulás után újra bekocog, fényes napjának alig van már mire mosolyognia.

Olyan hideg van itten Finnországban, hideg van itten nyáron is.

És azok a kegyetlen tavaszi fagyok csak év-

A romba dőlő városrésze a háttérben. Az előtérben egy gőzmozdony maradványai és a telegráf-vonal javítása.

A JOHANNESBURGI NAGY DINAMITROBBANÁS. — Angyal Árpád eredeti fényképei.

Halottak kutatása egy tócsában. (Körülbelül 30 méternyi távolságra a robbanás helyétől.)

már naponként 2—3 litert. Midőn ez a kúra a gyomorot és emésztőszerveket kellőképp előkészítette, megkezdődik a rendes étkezés, de napról-napra fokozott mértékben. Csodálatos, hogy a test mily gyorsan hozzászokik a sokat evéshez, ha kellőképp előkészítik. Egy ily kúra alatt levő ember a 11-ik napon például már a következő eledelket kapja: Reggel 7 1/2 órakor fél liter tejet két darab kétszersülttel, 8 1/2 órakor kávé, 80 gramm húst, kenyeret, vaját, sült burgonyát, 10 órakor fél liter tejet s kétszersült, 12 órakor fél liter tejet, 1 órakor levest tojással, 200 gramm húst, burgonyát, főzeléket, tésztát, 3 1/2 órakor fél liter tejet, 5 1/2 órakor 1/2 liter tejet, 80 gramm húst, kenyeret és vaját, 9 1/2 órakor 1/2 liter tejet és 2 darab kétszersült. Az eredmény, ha ez a kúra az orvos rendelkezéinek pontos megtartásával történik, bámulatos. Egy hét múlva már mutatkozik a zsirképződés s vele együtt az arcz telése; 4—6 heti gyógyítás után 8—10 kiló súlygyarapodás nem ritkaság.

Természetesen szükséges az ily gyógymódnál az eledelék és italok gondos megválasztása. A húsfelek közül első sorban ajánlhatók: disznó, borjú, ürü, kacsa, lúd, füstölt ökrhús, zsiros hurka és zsiros sonka. A halak közül legjobbak a lazac, kaviár s egy pár más zsirosabb. A vajás vagy zsiros kenyér, az édes tészták szintén előmozdítják a kövéredést; a főzelékek közül főképp a burgonya; a többi csak úgy hízal, ha sok vajat, zsirt, vagy olajat tesznek hozzá. Végül édes gyümölcsök, szőlő, mandula, dió, datolya és a sajt ajánlhatók. Az italok közül első sorban jönnek a zsiros húsleves, a tiszta tej, csokoládé, kakaó, édes magyar bor, pezsgő, erős sör és liqueur. Általában a sok ivás ajánlható a sovány embereknek, még ha csak vizet és szikvizet isznak is.

A HIZLALÓ GYÓGYMÓD.

Az emberi test telt ideai nemcsak esztetikai szempontból beesese, hanem az egészségre nézve is szükségesek, mivel a soványaság bizonyos fokot túl mindig betegség jele s egyuttal az anyagcsere hibás voltát jelenti. Az elsoványodásnál ugyanis nemcsak a testben levő zsír pusztul el, hanem a fehérnye-tartalom egy része is, a melynek következtében az izomerő megapad, s az egész test elgyengül. A kinek testében nincs elegendő zsír, az nem járhat, nem ülhet és nem feketik kényelmesen; mert a zsír, mint valami légpárna óvja a csontokat az ütődéstől és nyomástól. A nagyon sovány ember érzékeny a légköri változások iránt is; hamar meghűl, mert nincs zsiradéka, mely rossz melegvezető. A zsír hiánya ezenfelül a test szervezeteiben is megrázkódást okoz, s ezért szívbeteg és más betegségek könnyebben támadnak a soványoknál.

Nagyon fontos tehát, hogy minden ember bizonyos fokig kövér legyen. Régebben erre a célra elegendőnek tartották, ha az ember zsirt, keményítőt és cukrot nagyobb mennyiségben tartalmazó eledelkeket él. Ma már tudjuk, hogy a húsétel is táplál, de különösen a jól étkezés és a kellő nyugalom hosszú alvással.

Az első orvos, ki ezen elvek alapján a hizlaló gyógymódot kitalálta, az amerikai Weir-Mitchell volt. Az ő rendszerét alkalmazták ma is pót-lásokkal és javításokkal oly intézetekben, hol néhány hét alatt képesek az elsoványodott emberben elegendő vért és zsirt teremteni. Az ily gyógymódnál azonban csaknem elkerülhetlenül szükséges, hogy az illető a megszokott környezetét távol, orvosi felügyelet alatt s fokozatosan kezeltessekk úgy az étkezés, mint a pihenés és kenés (massage) tekintetében.

Rendesen igen kevés eledellel kezdik meg a kúrát. Először 2—3 órában csak 90—120 köbcentiméter tejet kap a beteg, de 3—4 nap múlva

mozdítja elő s e mellett a test általános jóllétére is kedvezően hat. Czélszerű kezelés mellett, ha a gyomor még nem romlott meg egészen, a soványaság rendszeren eltűnik, a test súlyja jelentékenyen emelkedik s ez mindig hasznos, mert a kövérség bizonyos fokig a testszervezet rendszeres állapotát s a soványaság nem egészség.

A JOHANNESBURGI NAGY DINAMITROBBANÁS.

Mikor lapunkban ez előtt egy hónappal hírt adtunk arról a nagy szerencsétlenségről, mely az akkoriban épen sokat emlegetett Dél-Afrikai köztársaság fővárosában, Johannesburgban történt, nem is sejtettük, hogy ennek a nagy veszedelemnek ott, a roppant távoli Dél-Afrikában magyar ember is lehetett a szem- és fültanúja. S ime közelebb már levél érkezett egycsen Johannesburgból hazánkba, nemcsak hírt, hanem fényképi fólvételeket is hozván a szörnyű balesetről.

A levél írója a székesfejérvári születésű Angyal Árpád zongoraművész, ki már régebb idő óta állandóan Londonban lakik, honnan azonban koronként nagyobb utazásokat tesz, hogy művészetét hangversenyeken távoli országokban is bemutassa. A szóban levő robbanást megelőzőleg Johannesburg színházában adott ilyen hangversenyeket. Így történt, hogy a szerencsétlenség idején épen a helyszínén volt.

Hogy itthoni hozzátartozóit megnyugtassa, azonnal irt haza testvérbátyjának, Angyal Béla körmöcbányai főreáliskolai tanár úrnak, ki e közérdekű levelet a hozzá mellékelte fényképi fólvételekkel együtt szives volt fölhazsánlani véget a «Vasárnapi Ujság»-nak beküldeni.

A Johannesburgban ez évi febr. 24-én kelt levél márczius 17-én, vagyis három hét múlva már megérkezett Körmöcbányára, most pedig már itt közöljük a képekkel együtt, melyeket a levélről, ki a fényképezésben is ügyes, maga vett föl.

Az érdekes levél így szól:

Johannesburg, 1896 febr. 24.

Kedves Béla!

Levelem vételekor már bizonyára részletesen fogod tudni a hírlapi sürgönyökből azt a borzasztó robbanást, a mely szerdán, febr. 19-én, délután, körülbelül 3 óra 15 perczkor történt vagy két angol mérföldnyi távolságban innen, a hol én lakom, és egy egész külváros úgyszólván porrá tett. Hét wagon dinamit röpült a levegőbe.

En két barátommal szobámban voltam, a mikor a robbanás történt. Azt hittük, hogy az ég szakadt reánk. Szobám úgy tele lett porral, hogy alig láttuk egymást. Azonnal kiszaladtunk, azt gondolván, hogy az épület összedül. Az utczára érve, láttuk a távolságban a borzasztó terjedelmű füstöt, mint egy nehéz felhőt röpülni. Először mindenki azt gondolta, hogy a gázcágy röpült a levegőbe, de 5 percz múlva lovas rendőrök nyargaltak az utczán végig s hírlí adták, hogy nagy kék angol mérföldre dinamit röpült a levegőbe.

En azonnal kinyargaltam a robbanás színhelyére és fényképező géppemmel három képet vettem föl. E részben én voltam az első. A mit a robbanás

helyére való megérkezésemkor láttam, azt leírni nem tudom; majd leírják ugyanis a hírlapok. A három képpel hamar elkészültem; de midőn láttam az összedült házakat, meg hogy a halottakat egészben és darabokban kezdték a romok alól kiszedni, az több volt, mint én nézni képes voltam. Különösen mikor azt láttam, hogy egy egész családot s négy árthatlan kis gyermeket darabokban szedték össze: azt hittem, a szívem reped meg. Visszasiettem lakásomra és sürgönyöztem haza, hogy nem történt bajom.

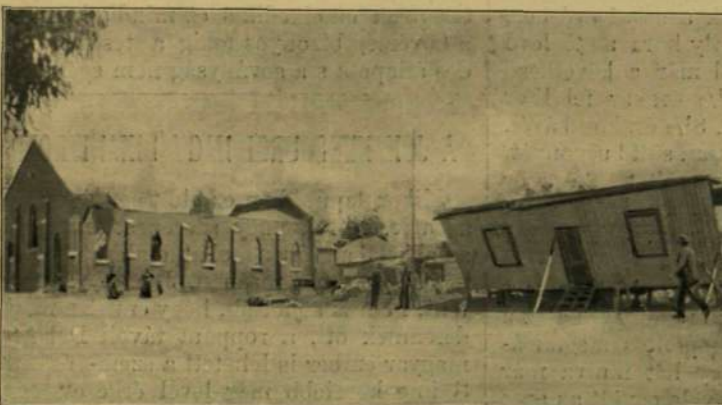
Másnap fényképező-készülékemmel ismét kimentem, hat gyorsfólvételt eszközöltem. Most ide mellettek küldöm mindet. Ezek a képek az első lesznek Magyarországon, s ha gondolod, hogy lehet közölni, küldd be a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőségé-

Eddig a levél.

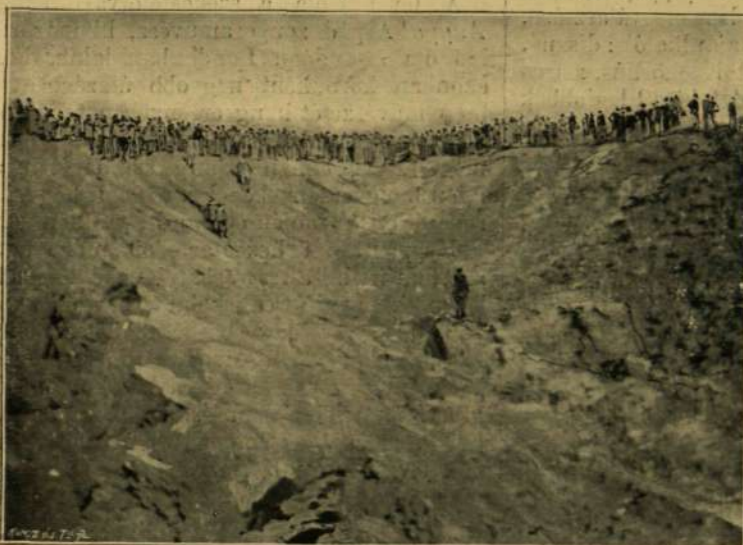
A képek aláírásai maguk is teljesen érthetőkké teszik a fólvételeket, melyek magukban is elég világosan elénk tárják e még csak tíz éves múltú nagy városnak úgy egyes, sajátosságos jellemzeteit, mint a borzalmas robbanás pusztításait, melyek oly megrendítőleg gyászos lappal bővítették a fiatal köztársaság történetét épen a diadalmas erő kifejtés, a betört angol kalandor csapat gyors leverése után.

A megölt ösvérek maradványai.

Boer templom romjai balról, jobbról egy dűlőféiben levő ház.

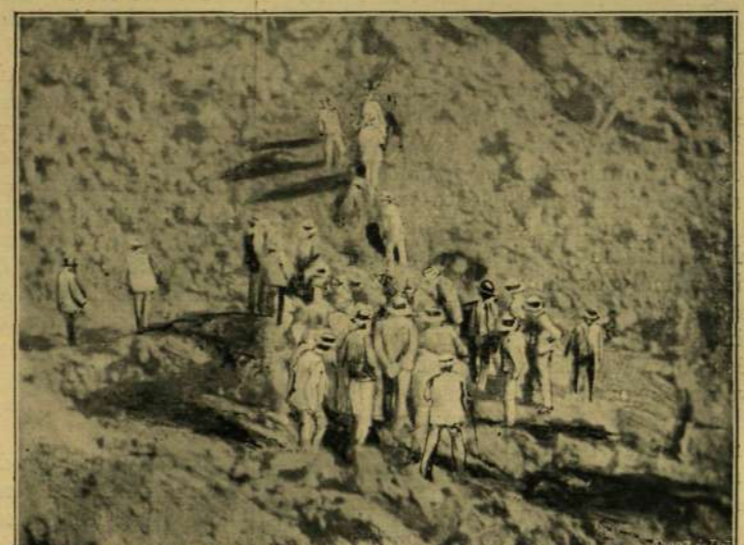
A robbanás által csinált gödör egy része. (Fólvettem a robbanás után 1 órával. A gödör hossza körülbelül 300, szélessége 100, mélysége 40 láb.)

Egy volt úteza romjai. (Körülbelül 50 méternyre a robbanás helyétől.)

A színház és vendégfogadó.

A gödör alján halottakat kereső emberek. (Fólvettem a robbanás után 1 óra múltával.)

A JOHANNESBURGI NAGY DINAMITROBBANÁS. — Angyal Árpád eredeti fényképei.

nek. Én folyvást csinálom a képeket, s már is többet eladtam száz darabnál. Nézd e képeket nagyító üvegen, meg fog lepni, mily nagy szerencsétlenséget okozott a robbanás. Majd ismét küldök egy csomag érdekes fényképet hazaérkezésem után, saját fólvételeim az afrikai életből.

Elfeletem említeni, hogy maga a város, a hol én lakom, majdnem két angol mérföldnyire van a robbanás helyétől, és mégis alig van ebben a városrészben is olyan ház, a melyen az ablakok nincsenek betörtve. Az én vendégfogadómban, különös, egy ablak sem tört be, holott a színházban, mely velünk épen átellenben van, minden ablaka összetört.

Még négy hétig tart az itteni tartózkodásom, de semmi esetre ne felelj nekem ide, mert a midőn e levelet veszed, én egy hét múlva már ismét hajóra szálltam. Isten áldjon meg.

Szerető öcséd

Árpád.

EGYVELEG.

* **A hó hatása a vetésre kétségtelen;** azonban okát mindeddig nem tudták. Most azt gyanítják, hogy a légkörből származó ammoniakot adja át a hó a földnek s ez okozza a hó jótékony hatását; ezért minél hosszabban olvad a hó, annál több ammoniak megy a földre s így annál nagyobb lesz annak a termékenysége.

* **A legkisebb madártojás** egy pompás kis mexikói kolibri fajú, melynek tojása igen kevésbé nagyobb, mint a közönséges bombostűfé.

* **A yorki herceg** híres levélbélgyűjteményét egyik Rothschild vette meg. A vételár nagyságát nem tudni, azonban nem lehetett csekély, mivel a gyűjtemény 120,000 font sterlingre, azaz közel másfél millió forintra volt biztosítva.

* **Kereskedés pókokkal.** Philadelphia környékén s azonkívül Franciaországban Loire departementben van két ember, kik egyenesen pókokat tenyésztenek s azokat százával küldik a borkereskedők és parvenuek pinczéibe. Három hónap múlva a sok pók annyira átalakítja a legújabb pinczét is, hogy azok ósrégiékné látszanak, s ez dicsőséget s egyúttal pénzt is hajt a pók vásárlóinak.

* **Az Ozeán áldozatai.** Átlagos számítások szerint évente 2000 hajó süllyed el a tengerbe s ezenkívül 12 ezer ember s mintegy 200 millió forint értékű vagyon vész el.

* **A legmagasabban fekvő meteorológiai állomás** a Cachem hegyen van Peruban. A hegy maga 6096 méter magas, az állomását azonban 5075 méter

BÁRÓ KEMÉNY JÁNOS.

1825—1896.

Az a tiszteltreméltó öreg ember, a kit — s ez a mai viszonyok között vajmi nagy szó — pártkülönbség nélkül mindenki szeretett, s a kit még pár nappal ezelőtt is ott láthattunk a képviselőház folyosóin, a hol barátai körében úgyszólván ontani szokta magából a találó és elmés megjegyzéseket, ötleteket, adomákat, a ki melegen érző lelkének megnyilatkozásaival mindenki előtt csak rokonszenvét tudott kelteni, most hirtelen eltűnt közülünk.

Az öreg Kemény János báró, az öreg «fejedelem» nincs többé. Mert hát «fejedelem»-nek nevezte nálunk mindenki, — nemcsak azért, mert leszármazottja és névrökona volt a híres erdélyi fejedelemnek, hanem azért is, mert egyike volt azoknak az erdélyrészi tipikus, patriarkhális főúri alakoknak, a kiknek fajtája — fájdalom — már nagyon is kiveszöbven van. Tiszta jellem, — önmegtartó, ha kell, a nélkül, hogy elveit és hagyományait hűtelen lett volna egy pillanatra is, — aranyos, derűs kedély, mely még halálos ágyán sem hagyta el, a puritánság egyszerű külső, mely azonban nem szívét és valódi lelki műveltséget takart: ime ezekből volt összeszöve az agg «fejedelem» egyénisége. Abban a közéletben, melyet a nagy nyilvánosság rózsái és tövisi tarkítanak, nem vett jelentékeny részt. A töviset férhasan elviselte volna (hiszen magánéletében is elégszer bebizonyította azt), de a dicsőség hervatag rózsáira nem áhított.

1878-ban választotta meg legelőször a kolozsi kerület országos képviselőjeül, s mikor ez az országgyűlés összeült, és akkori szokás szerint a ház egyik alelnökének erdélyrészi-nek kellett lenni, — a szabadelvű párt bizalma e tekintélyes állásra őt emelte. Ez alkalommal Eötvös Károly a következő érdekes sorokkal jellemezte őt e lapok hasábjain:

«Országgyűlési képviselő s daczára, hogy új képviselő: alelnöke a képviselőháznak. Ha nem b. Kemény s ha nem erdélyi képviselő volna: bizonyára nem leendő mindjárt a képviselőháza beléptekor annak alelnöke, — de ha nem az a jellem, nem az a tehetség s nem az a kellemes egyéniség, a mi valósággal: még báró Kemény származása s erdélyi eredete daczára sem lehetett volna alelnök. Alacsony, zömök termet, értelmes arccsal, mosolygó és kedélyes szemekkel. Jó magyar táblabírói s jó erdélyi főúri jelenség, — igénytelen, szívélyes modorral, mely a beszédben nem keresi a szép szavakat, megtalálja a gyakorlati felfogást.»

Ekkor (1878-ban) lépett ki Kemény János a közélet terére. Addig otthon ült és gazdálkodott. De hogyan? Ezt is érdemes fölemlíteni. Atyai örökségét, a pusztá-kamarási birtokot, zilált állapotban vette át. Testvéri érzése és lelki műveltsége a rideg agglagényi életet és a megfeszített munkásságot tették kötelességévé neki, a ki csak testvérbátyjának, Kemény Zsigmondnak, a kitűnő regényírónak és publicistának akart olyan anyagi jóllétet biztosítani, melynek talaján ez a zseniális ember biztosan folytathassa szellemi munkásságát. Évtizedek kellett, míg nem csekély önmegtartóadás árán anyagi viszonyai rendezve lőnek, — de ezután nem sokára Kemény Zsigmond elméje elborult. A szerető testvérekor magához vette szerencsétlen bátyját, s odaadó, őszinte szeretettel apolta, gondozta élete fogytáig. Visszavonultságában, testvérbátyját és saját ösztönét követve, a magyar irodalom leglelkesebb híve és áldozatkész támogatója lett. Alig hiszem, hogy mostani főuraink közül valaki jobban ismerné a magyar remekírókat s ki jobban érdeklődne az újabb irodalmi termékek iránt, mint b. Kemény János. Nevesebb irodalmi férfaink nagy részét barátjai közé sorolta, s a Kisfaludy-társaság ülésének alig volt nálánál szorgalmasabb látogatója; alapító-tagja is volt e társaság:

nak, hol a finom lelkű főurat mindig szeretettel vették körül. A nyári hónapokat rendszeresen pusztá-kamarási birtokán töltötte, hol jó barátai, nagyszámú rokoni örömmel keresték föl a szelíd lelkű, kedves öreg urat, kit a nép is annyira szeretett, hogy falujának tisztán oláh lakosai a Bach-korszak idejében falusbírónak megválasztották az igazságszerető és emberbecsülő földesurat.

1878 óta b. Kemény János folyvást tagja a képviselőháznak. Parlamenti nyilvános szereplése nem volt nagy méretű, de ott, a hol az ország s különösen az erdélyi részek nagyobb érdekei forogtak szóban, mindig hallatta szavát.

Bizonyos, hogy a nagy dolgok — kivált az utóbbi időkben — nem az országgyűlésen intézettek el. Teljesen előkészítve kerülnek azok a t. ház elé. Azokból a finom lajzál-edényekből, melyeken az előkészület stádiumában ezek a nagy dolgok átszivárognak, a Kemény János báró józan fölfogása, ismerete és tapintata ritkán hiányzott. Néha egy józan tanács, néha egy szellemes ötlet — s ezekben ő mester volt, — többet ér, mint óráhosszat tartó beszéd. Ezért hát nagyon fog hiányozni az öreg kegyel-

BÁRÓ KEMÉNY JÁNOS.

mes úr, a ki a mi külön erdélyi «fejedelemünk» volt ugyan, de kit úgy innen, mint túl a Királyhágón tisztelettel megsüvegezték.

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke a következő melegs s mindenik oldalán élénk helyesléssel kísért szavakkal jelentette be a háznak b. Kemény János halálát: «En azt hiszem, hogy a magyar politikai élet és a képviselőház e régi tagjáról, a ki e háznak is huzamosabb időn át alelnöke volt és a kinek tehetsége, nagy műveltsége és mindenek fölött nemes és szerény egyénisége, minden viszonyok közt rendületlen és önzetlen hazafisága, úgy a tudományos, mint a politikai körökben annyi tiszteletet és rokonszenvet szerzett, bizonyára a ház kegyelettel fog megemlékezni, s hozzá fog járulni ahhoz a javaslatomhoz, hogy elhunytá felett a ház fájdalmas és mélyen érzett részvétét jegyzőkönyvébe iktassa és elismerése jeléül ravalatára koszorút helyez.»

Dr. Szász Károly.

Báró Kemény János elhunytáról a Kemény-család a következő gyászjelentést adta ki:

«Báró Kemény Géza, mint saját ágán legidősb férfiokon, szomorú szívvel jelenti az egész nagyszámú család nevében, hogy szeretett rokona, magyargyermónostori báró Kemény János, valóságos belső titkos tanácsos és országgyűlési képviselő, ez évi márczius hó 26-án, reggel 6 órakor, életének 72-ik évében rövid szenvedés után Budapesten jobbra létre szenderült. A boldogult hült tetemei e hó

27-én délután 4 órakor a kerepesi-temető halottas házában az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után Pusztá-Kamarási (Kolozs megye) fognak szállítatni és ott vasárnap, f. hó 29-ikén d. e. 11 órakor örök nyugalomra tétetni. Béke poraira!»

A KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI.

A kiállítás területe most már el van zárva a közönség elől, csakis engedéllyel juthatni be. Odabent folyik a szorgos munka, a vasárnapi munkaszünetet is felfüggesztette a kereskedelmi miniszter. Dolgoznak még éjjel is, hogy elkészülhessenek. A kiállítás még munkaközben is egyre nagyobb arányokat öltött, s újabb és újabb épületeknek, pavilonoknak kellett helyet szorítani. A főbb épületek legnagyobb része már is kész, kevés hiányzik róluk, ám munka még mindenfelé bőven van. Néhol már a kiállítási tárgyak elhelyezését készlik elő. A történelmi csoport csarnokaiban ott öríznek már sok műkincset. A szép tavaszi napok ugyan kedvezők a kertészeti munkákra, mert ez is sok és nagy területeken szükséges. Bokrokat ültetnek, pázsitot vetnek, virágos ágyakat rendeznek. A korzó maga valószínűleg műkertészeti kiállítás lesz. Ezt már tavaly bevetették fövel és beültették virágzó bokrokkal. Leginkább hátra maradtak az utak elkészítésével, kavicsozásával, de ehhez nem is lehet addig hozzáfogni, míg terhes szekerek százai járnak-kelenek építési anyagokkal. A kiállítási tárgyakat vasut szállítja be.

A történelmi csoport ódon épületei a Széchenyi-szigeten még csak most érték el igazán hatásukat, mikor az egész területen mindenütt friss épületek világos falai, aranyos tornyok és kupolák csillognak. Ez a nagy épületesoport, az ország építészeti műemlékeinek oly sikerült utána-taival, természetéből épülnek látszó bástya-tornyaival, régies tetőzetével, barna komorságával: valóban a középkor komoly és tiszteletreméltó hangulatát kelti s rendkívül lekötő a figyelmet templomával, lovagvárával, bástyakapujával, különböző tornyaival, a mult századbeli barokk kastélyok idevarázslásával. Udvarában hol egy régi várban, hol egy kolostorban, hol egy nagy uri kastélyban képzeljük magunkat. Ebben a hangulathoz fogjuk látni csarnokaiban a régi műkincseket, fegyvereket, történelmi tárgyakat.

A regényes épületesoportnak egy részlete még csak most szabadult meg az építési állványoktól,

s most illeszkednek belé a változatos hatása. Két ilyen részletet mutatunk be most. Egyik a renaissance-esoport homlokzata, szép kupolás bejáratával, derült eleganciájával. A másik régebbi idők hangulatát ébreszti föl, a mint illik is, mert az épületesoport udvarának azon a részén áll, a hová legelőször lépünk, a mint a Nádor-szigetről átvezető hidon átjöttünk. A régebbi századok komolysága tekint le a szürke falakról, a csúcsos ablakokból.

A kereskedelem, pénz- és hitelügy palotája is egyike az érdekes épületeknek. Ez a Nádor-szigeten épült 1200 négyzetméter területen, 72 ft költséggel. Biztosító- és pénzügyintézetek emeltek szövetségben. A magyarországi kereskedelem múltját tárja elé, vásári képeket, régi kereskedői felszereléseket, és a magyarországi pénznemek galván-plasztikai másolatait.

Zajos es tarka jelenetek színhelyét szánták az ünnepélyes csarnokát, közel a mult kiállításból fenmaradt nagy iparszarnok mellett, azon helyen, hol egy kis sziget volt. Ebben tartják meg a kongresszusok összejöveteleit, rendeznek zene- és énekelőadásokat. Tágas és nagy épület, mely sokaság befogadására készült, s vendéglői helyiség is tartozik hozzá.

A bányászat és kohászat csarnoka a nagy iparszarnok mögött, jobbra emelkedik, 76,000 frba került, melyhez a pénzügyminiszterium 50,000 frtal járult és 2900 négyzetméter területet foglalt el.

Viktor könyvkereskedő kiadásában jelenik meg és egy füzet ára 50 krajczár.

Órangyal ezimen díszes imakönyv jelent meg Sántha Károly evang. lelkesült, protestáns ifjak és lányok, különösen konfirmáltak számára. Enekek, imák vannak benne különböző alkalmakhoz és lelki állapotokhoz, áhitatos szemlemben, jól folyó verseléssel és egyszerű, jó magyarsággal. A Miatyánkot, tizparancsolatot, a hiszekegyet verses alakban is közli. A szerző Ilonka és Margit leányainak ajánlotta imakönyvét, melyet Hornyánszky Viktor adott ki Budapesten, aranyvágású díszes kötetben. Ára vászonkötésben 1 frt, bőrkötésben 3 frt.

Új zenemű. Forrai Miklós új operettjének, az „Istennő”-nek, mely most került színre sikerrel a Népszínházban, megjelentek az énekreszei 3 füzetben, Bárd Ferenc és testvére kiadásában. Egy-egy füzet ára 1 frt 50 kr.

Az operaszínházban márcz. 20-ikán ismét eredeti dalmű bemutatás előadásra volt, Hubay Jenő, kinek „Cremonai hegedűs”-t is tetszéssel fogadták, a Tóth Ede „Falu rossza” című híres népszimfívét szemelte ki tárgyúl, s az ő operájának is ez a címe. Dr. Váradi Antal alakította át a népszimfívét operaszínházra; egészen meghagyta a cselekvényt és főalakjait, de megrövidítette s vereske szedte a darabot. Hubay pedig magyar stílusban írta hozzá operazenetet, melyben mindegyre megcsendülnek a népies motívumok, ismert népdalok melódiai. Érdekes kísérlet, s méltó egy magyarul érző zeneköltőhöz. Az olaszok is felpártoltak legújában a népies elemet az operában. Hubayt rutinja, tehnikája is segítette feladatában. Mégis sokszor kitűnt, hogy a mi népies, az a színpadi zenében futólag hat, mert operához sok szín és illúzió szükséges, s a népies elem ezeket nem pótolja. A közönség méltányolta Hubay törekvését és képességét. Az előadás és az egész rendezés igen jó volt. Arányi (Göndör Sándor) a főalak népies tónusát jól kiemelte. Ábrányiné, mint szeretetreméltó és értelmes Feledő Boris; Sz. Bárdossy Ilona (Finam Rózi), Kaczér Margit (Tercsi), Ney (Feledő), Hegedűs (Gonosz Pista) eleven és jellemző játékkal és énekkel támogatják az új dalművet.

Blaháné Aradon. Debreczenből Aradra ment Blaha Lujza, hogy folytassa vidéki vendégszerelését. Négy föllépésre készült, de itt sem volt elég ennyi, s a színházi bizottság ünnepélyesen fölkérte, hogy még kétszer lépjen föl. E hó 25-ikén és 26-ikán csakugyan játszott is még az ünnepelt művésznő.

A vigszínház május elsei megnyitására jelen lesz a király is. A színház Kozma Andor prologójával és Jókai Mórnak „Barangók” című háromfelvonásos vígjátékával nyílik meg. A prologó tulajdonképpen elmés játék, a melyben a vigszínház művészei tanácsot kér Plautustól, Molliére-től és Kisfaludy Károlytól, a kik ezt az egy jelszót adják neki: „Légy modern! Mi is azok voltunk a magunk idejében, s ez hatásunk titka!” Jókai vígjátéka a vigszínház számára készült, a modern társadalomban játszik s parodizálja a mi átalakuló viszonyainkat. Jókai darabját az első három este adják, május 4-ikén Bissón „Az államtörvény” című bohócsa kerül színre, a melyet egy eredeti magyar bohózat követ.

Megdicsért pályamű. Az akadémia Telesi-pályázatán megdicsért „Testőrök” vígjáték írója Újvári Béla, ki egy ízben már megnyerte a Telesi-díjat.

VASÁRNAPI UJSÁG POLITIKAI UJDONSÁGOK

1896. évi folyama.

A „Vasárnapi Ujság”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabbban hetenként egy félvel bővítve, „A Vasárnapi Ujság regénytára” című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a fölkap, szintén művészi képekkel van díszítve.

A „Vasárnapi Ujság” társalapja, a most már 42-ik évfolyamában lévő „Politikai Ujdonságok”, melyet mint az események hű és részrehajlatlan előadója, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így a lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat

is sok tekintetben pótolja. A „Politikai Ujdonságok” állandó ingyen melléklete a „Magyar Gazda” című gazdasági és kertészeti képes lap.

A „Politikai Ujdonságok” újabbban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egyes évrő	félvrő	negyedvrő
A Vasárnapi Ujság	8 frt - kr.	4 frt - kr.	2 frt - kr.
A Világkrónikával együtt	9 . 60 .	4 . 80 .	2 . 40 .
A Vasárnapi Ujság és			
Politikai Ujdonságok	12 . . .	6 . . .	3 . . .
A Világkrónikával együtt	13 . 60 .	6 . 80 .	3 . 40 .
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 . . .	2 . 50 .	1 . 25 .
A Világkrónikával együtt	6 . 60 .	3 . 30 .	1 . 65 .

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márcz. 23-iki ülése Zichy Antal elnöklété alatt ment vége, s a három felolvasás a régi magyarság írott nyomaival és művelődésével foglalkozott.

Pecz Vilmos (A magyarok ősi nevééről Biborban született Konstantinusnál) cím alatt érkezett. Az illető ősi név a sokszor fejtetgetett „Savartiasfal”. Pecz szerint ez három szóból áll: mert a Savart i asphali-nak téves egybeírása. Az első szó az ősnév, a másik kettő annak magyarítása. A „Savart i asphali” jelentése: „Savart vagyis az állhatatosak”. A Savart alak egyik további formája a Savir, Savinor, Sapir, Saspir szittya-hun népnévnek. Utána Simonyi Zsigmond a községségi törődék újabb darabjainak néhány érthetetlen helyéről olvasta fel Szilády Áron, Horváth Cyrill és Tóth Béla magyarázatait. Szilády azt a szót, a melyet eddig miúlésnek olvastak és csodának értelmezték, most imulesed-nek olvassa s az inette szóval rokonítja. Horváth Cyrill, a latoek szót (látóku: oraculum) most latotui-nak, vagyis látatmak, látománynak magyarázza. Tóth Béla helyesli a „látóku” olvasatot, de azt ablaknak magyarázza s azzal kapcsolatban sikerülten egészíti ki a becses nyelvemléknek egy-két csonka helyét. Végül Hegedűs István vendég mutatta be „Guarinus és Janus Pannonius” című nagyobb tanulmányát, Janus Pannonius „Panegyricus”-nak képes, melynek műfordítását elkészíté. Rajzolja azt a szellemi légkört, melyet a ferrarai iskola, a Guarinus által nevelt ferrarai fejedelm udvara, az itt alakult politika litteraria (mondhatnók tudományos akadémia) alkotott. Esetelte a renaissance-nak Janus Pannoniusra tett hatását, és részletesen ismertette a ferrarai internátust, a tanrendszert, az akkori egyetemi szellemet és kimutatta, hogy a renaissance fötényezője az azon idő lángeszű írón kívül az egyetemi tanszabadság, mely éles ellentétben állt a középkori felfogásával. Az előadásokat tetszéssel fogadták.

A Kisfaludy társaság felolvasó ülést tartott márcz. 25-ikén Gyulai Pál elnöklété alatt.

Szász Károly, a „Budai harangok” című költeményét olvasta föl, a közönség élénk tetszéstől kísérve. E szép költeményt lapunk jövő heti számában fogjuk közölni. — Kozma Andor Erdy Lajosnak „A magyar zene” című tanulmányát olvasta föl, melyben a szerző azt vizsgálja, hogy mért nem fejlődik a magyar zene műzenévé. A magyar faj kiválóan zenekedvelő, népdala eredeti és változatos és szépségeiben gazdag; a magyar művelődés története tele adatokkal a zenéről, a melyekből, ha nem is egységes fejlődési folyamatot, de legalább annak időrendszerint fejlődését meg lehet állapítani. A magyar zenét nem lehet úgy tovább fejleszteni, mint az internationalis zenét, mert akkor elveszti jellegét, kivetkőzik magyarságából. Mindazok, a kik a műzene fogását alkalmazzák, a mikor a magyar nemzeti zenét általánosítani igyekeznek: olyan felemás muzsikát hoznak létre, melyből hiányzik a magyar jelleg varázsa, a nélkül, hogy más előnyök kárpótlást adnának. Végül Váradi Antal olvasta föl „Nagyponteken” című vallásos költeményét, melyet szintén tetszéssel fogadott a közönség.

A történelmi társulat márcz 25-ikén az akadémia díszteremben tartott ülést, melyen Káldy Gyula, az operaszínház igazgatója, a régi magyar zene fardadhatatlan kutatója folytatta előadásait, ezuttal a régi és újabb magyar táncokról. A terem egészen megtelt válogatott közönséggel. Ott volt Jókai is, ki Káldynak igen szorgalmas gyűjtője, s emlékeztetőből sok szöveget és melódiát diktált le. Káldy több kiváló darabot mutatott be most is mű-

vészi előadásban. A magánénekrészeket Várady Sándor, az opera tagja és Payer Margit k. a. adták elő, a zongora kíséretet Kuliffay Izabella teljesíté; a zenekarban jövevű zenetanárok vettek részt s az énekar is válogatott volt.

Az ülésen gr. Teleki Géza és Thaly Kálmán elnökölték. Káldy Gyula tanulságos fejtegetést bocsátott előre a magyar táncról és zenéről. Egy nemzetnek sincs annyi formájú táncza, mint a magyarnak. A palotás nevű táncunkat már a XVI-ik századból ismerjük. Nevezetes volt a magántáncz, melyet magában járt egy-egy fiatal ember vagy levente. Balassa Bálintot egy alkalommal Bécsbe hívták, hogy mutassa be a magyar tánczat. A lassu táncz alól még egyházi férfiak sem vonták ki magokat, de ők nem fogták meg tánczosnőjök kezét, csak a zsebkendőjét. Olasz táncgyűjteményekben igen sok magyar tánc szerepel, melyeket itt járt olasz zenészek vittek magokkal. Szólt Káldy a különböző vidékek tánczairól is, s a szegedi „kutyakopogós” elnevezést azzal magyarázza, hogy a hadjonok cipőjének sarka úgy csattogott, hogy a táncz hely előtt sütkérező kutyák nem maradhattak tőle nyugton. Az úgynevezett friss csak e század eleje óta ismeretes s Csermák hozta divatba. A mai értelemben vett csárdás ebből keletkezett a negyvenes években, s b. Wenckheim Béla terjesztette el. Az első csárdásokat Rózsavölgyi Márk komponálta. Káldi ezután különböző időkből való 16 tánczdarabot mutatott be. Ő maga hangszerelte ezeket és vezette az előadásokat. Legelőször a 16-ik századból való két tánczdarabot hallottunk vonós zenekaron, melybe a tárogató is beleszólt. Az egyik „magyar táncz” 1562-ben Straszburgban jelent meg; a másik 1583-iki olasz gyűjteményből való. Hanem ezekben nagyon kevés a magyaros, inkább szlávok. Szép és egészen magyaros egy velencei gyűjteményből 1606. és 1612-ből való passo mezzo ongarese. Majd egy 1705-ből való hajduttunk dalát hallottuk férfiktől; aztán Bihari János két kedves művét, egy bájos. finom palotást, és egy pezsgő verbunkost; Lavotta János ide és dallamos „lakodalmasa és kalákása” elragadta a közönséget, mely tapsolt, éljenezett folytonosan. Hallottuk még „Martinovics dalát” (1795.), mely idő múltával táncznótává alakult át; végül pedig bokázó ritmusú népies táncz dalokat és 1848-ból való jász tábortánczot. A közönség a legnagyobb érdeklődéssel kísérte és élvezte a nagyrészt előadás. Thaly Kálmán, a történelmi társulat alelnöke köszönetet mondott Káldynak a felolvasásért és megkérte, hogy azt az ezredéves kiállítás idején ismételje meg. Reméli, hogy akkor Lehel kürtjét is megszólaltatja.

A Nemzeti Szalon, a képzőművészek és műbarátok egyesülete, e hó 22-ikén tartotta közgyűlését Vastagh György elnöklété alatt. Az alig két évvel ezelőtt alakult egyesület folyton gyarapszik s helyiségeit május elsejétől a Kossuth-utca egyik új palotájába helyezte el, hol kényelmes termei lesznek kiállításra és társas összejövetelekre.

Az egyesület tagjainak száma 1062. A múlt évben volt négy kiállítás 102 művész szerepelt 395 műtárggyal s a kiállításokat 3290 személy látogatta. A kiállítás 51,200 forint értékű műtárggyal 9760 ft árá kelt el. A képzőművészet népszerűsítésére a múlt tavasszal Kolozsvárott az egyesület műkiállítás rendezett, a mely anyagi tekintetben is sikerült. A jövő évi bevételeket 19,175 forintban irányozták elő. Vastagh György elnök bejelentette aztán, hogy az egyesület tiszteletbeli elnöke gróf Zichy Jenő és alelnöke Endrősi Sándor állásukról leköszöntek. A közgyűlés tiszteletbeli elnökének Ráth Györgyöt, az országos képzőművészeti tanács elnöke, alelnöknek gróf Teleki Sándort, választmányi tagoknak a művészek közül Alpár Ignácot, Balló Edét, Fadrusz Jánost, Keleti Gusztávot, Petz Samut, Roskovics Ignácot, Spányi Bélát, Ujházy Ferenczet; a műpártolók közül Gerster Lajost, Kauser Gyulát, Lovag Herdiczka Arnoldot, László Mihályt, báró Liptay Bélát, Margitay Dezsőt, Rózer Miklóst és Szűry Dénest; választmányi póttagnak dr. Szalay Károlyt, felügyelő bizottsági tagnak: Andrásy Antalt, Glöck Frigyeszt, Holl Jenőt, Hódy Imrét, Regele Jánost, Sztrojny Sándort és Zimburg Alajost.

Az Otthon írói kör március 22-iki közgyűlését Rákosi Jenő elnök nyitotta meg, beszédében az egyesület ötves múltjára tekintvén vissza. A dr. Radó Antal által bemutatott jelentés szerint a körnek 773 tagja van; bevételi és kiadási tételei meghaladják a 10,000 frtot, vagyona pedig 9934 forint. A jövő évi költségvetésről 8620 frt. A közgyűlés köszönetét fejezte ki az elnöknek. Dében lakoma volt.

A Mária Dorottya-egyesület közgyűlése márcz. 22-ikén volt, gr. Csáky Albin elnöklété alatt. A közoktatásügyi miniszter a múlt évben 5000 frtot adott az egyesületnek építkezésre s ugyancsak 5000 forintot szavazott meg az egyesületnek a főváros is. Az állásáról leköszönt Zirzen Janka helyébe Szarvassy Margitot választották meg pénztárnoknak, Nemcskay Irma pedig ellenőr lett a lemondott Bernát Béla helyébe.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben

Írta GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

Zsombynének célja van; valami czél nélkül Zsombyné soha sem kél utra. Jelen alkalommal féltékeny akarla tenni Zudorékat. Van itt két leány Gáspár Tilda és Emmi, unokatestvérek, Emmi árva és a vagyonát a nagybátyja, a Tilda apja kezeli. Együtt nevedekett a két leány egy nevelőnő felügyelete alatt. Emmi magával vitte hazulról a jó gazdaszszonyságot és a gámja házánál eltanulta a szabad vig életet, mely szabadság abból állott, hogy lovagolhat, hajthattak és barangolhattak mindig kedvökre. Gáspár Gabi ugyan nem bánta. Ő is vig életet élt, szerette a vendégeket, s ha a két leány jól ellátta a vig pajtasokat, teljesen meg volt elégedve; soha sem kérdezte, merre járnak, mit mivelnek, hiszen úgy is csak egyszer élt az ember. A leányok vagyona biztosítva van; ő sem fogja szegre akasztani a jármot, a mi annyit tesz, hogy ha mulat is, lesz a járomba ezimeres jószág mindig, mert tud gazdálkodni. Na hát, ezt a két leányt fogja ma mulattatni a két Zsomy fiú; mamájok már megértette velök, hogy féltékeny kell tenni a két Zudor leányt, hadd térjenek eszökre!

A mint Zsombyné helyet foglal a nagymama közelében, Zsomy Dini figyelmezteti a két Gáspár leányt.

— Ni, a mama is megérkezett; de az érdekes hír legkevésbé sem érdekelte a leányokat, a kik magukat billegetve, alig várták már, hogy tánczra perdülhessenek; a hallgató nóta helyett, hadd húzzanak már egy talp alá valót.

Dini mint egy kötekedő jó pajtas folytatta:

— Ejha! Be rátartósak, hogy nem is sietnek köszönni egy olyan néni-nek, a ki pedig magukat nagyon szereti.

— Na, azt a néniit megnézzük, úgy-e Tilda? Mert még olyat nem láttunk! — És egyenesen, jövedvén néz a Dini szemébe; aztán egyet névett, karon fogja unokatestvérét. — Jerünk hát! — Aztán valami jut az eszébe és vállán keresztül visszaszól:

— Tudja Zsomy, én jobban, sokkal jobban hajtok, mint maga; láttam ma, mikor az ostorhegyes felvágott.

Dini haragra lobbant, épen abban sértik, a mire legbüszkébb. De ezt már el nem fogja tűrni, valami módon megfosztja magát!

Az erőteljes, gyönyörű termetű két leány keresztül megy a nagy termen és sok szem kíséri őket. Az egyiknek vörösbé játszó sötét-szőke a haja, s tejfehér az arczszíne, a telt nyaka és gömbölyű karja. A másiknak kreolbarna színe, mintha be lenne hamvazva a Marechal Nini rózsaporával. Ötözékük mindig divatos, de

mindig van rajtuk valami a másokétól elütő; illik nekik, mert nem utánzat, hanem az egyéni izlés sajátos, eredeti nyilvánítsa.

Zsomy mama megismogatja a Tilda hamvas arczát és az Emmi fehér nyakát, s kinyilvánítja, hogy ma nagyon szépek, mulassanak jól és legyenek jók az ő két fiához is.

Vajjon mit gondolt erre az öreg nagymama? — kérdi úgy befelé Zsombyné. Mert, hogy az ő szép fiait csak a szalonkázás kedvéért tartanak itt annyiszor, azt higgye, a kinek nincs semmi tapasztalata az életben.

Bizony benne van a mi fajunkban a délcegség.

E közben rázendítenek egy ropogós csárdást, s abban a pillanatban a két Zsomy fiú derékon kapja a két Gáspár leányt és a mama odahajol a nagymamához:

— Nagyon érdekes, szép leányok ezek.

— Nagyon jóra való leányok, — erősíti az öreg asszonyság a teljes meggyőződés hangján, a mire Zsombyné megdöbben.

Egy beteges, sovány asszony azt jegyzi meg, hogy ha már ezentul lesznek doktor kisasszonyok, a Gáspár lányokból katona kisasszonyok lehetnének, mert minden esetre inkább bevalnak huszárhadnagyoknak, mint házi asszonyoknak.

— Hígyje el, kedves Mártám, — mondja a nagymama, — hogy ebből a két leányból, okos férj oldalán, nagyon derék asszony lesz. Nyílt, egyenes természetűek, s majd ha azt az erőt, melyet a férfias testmozgás kifejtett náluk, a háztartásra fordítják, kitűnő asszonyok lesznek. Hallottam, hogy egy alkalommal valami élhe-

tetlen cselédet ellődítotak a dagasztó-teknő mellől, s az egyik dagasztotta, a szép, fehér karjával, a kenyeret, másik a kalácsot és kitűnő lett mind a kettő.

Ez a beszéd nem tetszett Zsomy mamának és azt sem tudja miért, haragot érzett a két leány iránt, a kikkel füstbe ment az a terve, hogy féltékenységet keltsen Zudoréknál. Immár Zsombyné jó uton van, az anyósi hangulat megszületett, s így még lehet komoly dolog is abból a tréfából, melybe a fiait bele bízatta...

— Ezek a fiúk rátermettek a magyartánczra, — mondja az egyik öreg úr a „szép fiúk” mamájának. És valóban ezek is, meg a többi ifju is délcegen, olyan méltósággal tánczolták a magyart, mint az utóbbi időben már csak a népnél láthatni. Nem féltelenkedtek valami hideglelészzerű reszketéssel, nem ontották a verejtéket és nem lihegték azt a forró kört, mely nem éppen minden tánczosné előtt kedves. A nyugodtság gyönyörével élvezték magát a tánczot, s míg sarkuk magyaros vágással oda-oda koppant a tölgyfaköcszakra, véroket a magyar nóta édes pezsgésbe hozta.

Tarozy Pirivel, Daczó Klárikával tánczolt és ez a kis leány a táncz boldogságában sima, ütemes mozdulataival még szép is volt, szemé ragyogott, arca égett... hát aztán mily ragyogók voltak azok, a kik mindig szépek!

Az ifjak rátartós délcegsége, a leányok ragyogása nagyon kellemesen hatott a nagymamára.

— Bizony benne van a mi fajunkban a délcegség, a magyar táncz és zene valamennyiből egy-egy daltát alkot.

Árkos Zsiga az unalomig udvarol Ilonkának és Zudor már alig tarthatja vissza idegességét; ugyan mit ügyeskedik mindig? Hiszen van itt más is, a kivel mulasson az a leány! Nem tud egy helyben maradni, s izgatottságát belefojtja a házi gazda szerepébe, megfordul az asszonyok között, felkeresi a kártyázókat: gibiezel hol itt,

hol ott. Biztatja Sinkót, hogy csak kínálgassa a vendégeket a legrégibb borokból; maga is jó példával jár elől, koczint a borozókkal, aztán végig megy a „palotán”, hol a T betűvé alakított asztalon csillog a sok finom bor, a sok tömör ezüst és az étvágykeltő hideg étkek hosszú sora. Hej! mikor még ő is jó étvágygyal tudott enni!...

Aztán ismét visszament a tánczolókhöz, még mindig a csárdás járta, isten tudja, hányadik ujrázás.

A fiatal pap egy ajtófélféhez dőlve, nézi a mulatókat; de mikor keringőre kerül a sor, Ilonhoz lép, tánczra kéri, a mint röpülnek, szemében olyan tűz gyúl, hogy Piri rajta feleli a tekintetét és a szíve nagyot dobban. Ilonra tekint, s szemük találkoznak, mire Ilon megrezzen, mert eszébe jut a húga szava: „Csak a papot ne válaszld!” erre elpirul és végtelen szorongást érez, mintha ez az ifju most tudná az ő gondolatát... És akarata ellen tovább szövi az összekuszálódó

szalakát; de hát mint is lehetne az, hogy ő válaszson? Csak nem fog így szólani egy fiatal emberhez: téged választottalak, vége feleségül! Oh, istenek, milyen nehéz a szive... feje szédül és tánczos gyorsan egy székhez vezet, s egy pohár vizért fut. Ekkor Piri leejti a legyezőjét, (a Piri mindig leejtenek valamit) mire Ilon felrebben és látja, hogy midőn Tarezy átnyújtja a legyezőt, megszorítja a Piri kezét és összenéznek meleg, szerelmes tekintettel. Tehát Tarezy is szereti Pirit! Jó, hogy ezt tudja, így talán könnyebb lesz az aldozat.

Míg a pap vizért fut, különös gondolatok rohannak meg: az a leány nem közönyös hozzá; érezte a remegését, látta az elpirülését... de hát lehetséges-e az? Ily gyorsan elérni, a mire legmerészebb terveiben is csak félve gondolt? Sivár szívét valami forráság öntötte el; de nem a szerelem tiszta melege, csak a gazdagság vágyának izzó heve, s az a hév kigyul a sötét szemekben a rejtegetett öröm lobogásával.

Zudor Kelemen kifáradva a sok kedveskedésben, egy ablak mélyedésébe húzódik, a hol azt hiszi, hogy el van rejtve mindenki elől; lankadtan dől az ablakönyöklőre, s forró fejét a kezére hajtja.

Ilona szemmel kíséri minden mozdulatát és lelke nem tud menekülni amaz ólomsúlytól, melyet magára vett az apja fájdalomából. Hány-szor volt már azon a ponton, hogy így szóljon: édes apa, legyen hozzám őszinte; had tudjam meg, miben enyhíthetek a szenvedésén... és kívánja-e az én férjhez menetelemet? de a leányos tartózkodás mindig visszatartotta, s ilyenkor így felelt magának: ej! hát miért kérdenéd, a mit úgy is tudsz! Megmondta azt már a nagymama is. És mégis ma este ismét kísértette ez a gondolat. Mintha ma több oka lenne rá, mint máskor; valami ismeretlen erő úgy hajtotta édes apja felé, de nem volt hozzá bátorsága. Zudor nem hagyta oda a rejtékét, csak egy kissé megfordult, hogy szétnezzon: Tarezy éppen akkor közeledett Ilon felé, — először ma este, — hogy tánczra kérje. A leány felállt, s mikor az ifju karja odasimult a derekára, egyszerre csak elhalványult s megingott; de egy pillanat alatt erőt vett magán: soha, soha sem szabad többé ilyen gyöngének lenni!

És a mint továtűntek, az édes apa megkönnyebbülve sohajtott fel: hála istennek, mégsem közönyös hozzá, pedig mennyire rettegett már, hogy nem is ebbe a derék ifjuba fog beleszeretni. Aztán le nem vette róluk a tekintetét, azt a lázas, várakozásteljes tekintetét. A leány érezte és azt gondolta: tovább ez így nem mehet!

Bevégezték a kört, Tarezy egy pár szó után Pirit szólította a sebes polkára és ekkor Ilon lihegve a táncz hevétől és felbátorítva ugyan-csak a táncz izgalmától, apja mellett termett, megragadta kezét és gyorsan így szólt:

— Édes apa, legyen hozzám nyílt és mondja meg... Elakadt.

— Mit, kis leányom?

— Azt, a miről még egyszer beszéltünk... kívánja-e? Ha igen, akkor csak mondja meg őszintén, mert... mert én örömmel...

— Ha azt gondolod, a mit én, — már pedig mi sokszor gondolunk egyet, kis leányom! — azt igazán kívánom. — És a mint ezt kimondta, arca elborult és tekintetében újból ott volt az a fájdalmas kifejezés. — De természetesen csak úgy kívánom, ha te is...

— Én is, édes apa! És a martirok lelkesült-ségével nyomta ajakát az apja kezére. Ebben a pillanatban hajtotta meg magát előtte a pap.

— Szabad kérnem?

De ha beláthat a leány lelkébe, még tett volna

hozza egy szót: szabad kérnem a — kezét? És bizonyosan azt mondták volna: szabad.

Alig távoztak, a két Gáspár leány tartott Zudor felé.

— Régen kutatjuk, Kelemen bácsi, mert furdal a lelkiismeretünk...

— Ugyan? — Előlép, karját nyújtja és felajánlja, hogy gyónják meg a bűnöket a szabadban, mert jobb lesz a levegő.

— Helyes? Csakis künn a szabad levegőn van az élet, a felpeszülő, a munkára hajtó drága élet! — Aztán Tilda is szól:

— Az az isteni érzés, Kelemen bácsi, mikor a szürkém rőlít bozótban, csaliton át a pagonya és a havasi szellő arczomba csap és szeretném azt a levegőt mind beszívni, s az egész gyönyörű, szép természetet magamhoz ölelni!... De hát nem ezt akartuk elmondani, hanem be akartuk vallani, mivel vádoltuk a háta mögött. Azt mondtuk, hogy: azért nem hívtott meg egyszer sem a szalonkázásaira, mert tartott tőle, hátha jobban lövünk magánál.

— A mit kész örömmel elismer az ember, attól nem tart, s a mi bűn helyrehozható, azt egy bűnbánó szív helyre is hozza. Azért engedjék jóvá tenni kárhovatására méltó mulasztásomat, s fogadják el a meghívást a holnapi szalonkázásra...

— Mikor már nem «húz» a szalonka!

— De bizony «húz!» Feljebb a hegyek között.

Igaz, hogy oda már nem lehet kocsin menni; de ajánlhatok olyan szűrkéket, melyek éppen úgy száguldanak csaliton, pagonyon át a rengetegig...

— Kész az alku!

A két deli leány férfiasan rázza meg a házi úr kezét és sejtélme sines róla, mily óriási áldozatot hoz most értük a beteg ember. Úgy vágyott a holnapi nyugalomra; teste lelke ki van merülve, s már csak alig-alig bírja a tettes-tést.

És éppen így ohajtja a magányt Ilona is és éppen úgy nem tudja elérni.

(Folytatása következik.)

SENKI FIA.

REGÉNY.

Írta

VERNE GYULA.

(Folytatás.)

Hajnalkor a fucska egy hangot hallott, a mely őt szólította.

Egy férfi és egy nő állt előtte, egyszerű majorbérlok, a kik arra elhaladván, észrevették őt. Mindketten a grófság déli részével közlekedő gyorskocsik hivatali irodájába siettek.

— Mit csinálz itt, fiu? — kérde a bérlo.
A fucska úgy zokogott, hogy felelni se bírt.
— Mondd meg, mit csinálz itt, — mondá a nő szelidebb hangon.

Senki fia folyvást hallgatott.
— Ki a papád? — kérde a nő.
— Nincs papám, — felelé végre a gyermek.
— Hát a mamád?
— Mamám sines többé!

És kinyújtá a karját a majorosné felé.

— Elhagyott gyermek! — mondá a bérlo.
Ha Senki fia még a szép ruháiba lett volna öltözve, a bérlo azt hitte volna, hogy eltévedt és megtette volna a szükséges lépéseket, hogy visszavigyék a családjához. De miután a Sib rongyai voltak rajta, nem is lehetett egyéb, mint egyike azon szerencsétlen lényeknek, a kik a senki gyermekei...

— Jer velünk, — mondá a bérlo.
Aztán fölemelte és a felesége karjára adta, engesztelő hangon mondván:

— Egy gyermekkel több, nem fog különbséget tenni a majorban, ugy-e bár, feleség.

— Nem, Márton.
És a bérloné egy jó czuppanós csókkal felszárította Senki fia könyeit.

VIII.

A Kerwan major.

Igen valószínűnek látszott, hogy Senki fia élete nem volt boldog az Ulster tartományban, noha senki se tudta, hogyan töltötte legelső gyermekkorát, a donegali grófság valamelyik falujában.

Connaught tartományban se látott boldogabb napokat, sem akkor, midőn a Mayo grófság országutain barangolt és a Thornpipe vessző-csapásait kellett elszednie, sem pedig ama két év alatt, a melyet a Galway grófságban, a rongyosok iskolájában töltött.

Végre a Münster tartományban, egy színész nő szeszélye következtében, talán remélni lehetett, hogy legalább a nyomorának vége lesz... Nem! Újra elhagyták őt és most a véletlen elviszi őt a Kerwan grófságra, Irland délnyugati szélére. Ezuttal derék emberek szánták meg őt. Bár soha se kellene elválnia tőlük!

A Kerwan major a Kerry grófság északkeleti kerületének egyikében fekszik, a Cashen folyó szomszédságában, körülbelül tizenkét angol mérföldnyire Traleetől, a grófság főhelyétől.

Azon időben, a melyben az általunk elbeszélendő események történtek, Rockingham herceg egyiké volt a Kerry grófság nagybirtokosainak. Hetvenöt ezer hektár terjedelmű szántóföldei, rétei, erdei és tavai ezeröttszáz majorra voltak felosztva. A lord szintén idegen volt, egyike azoknak, a kiket az irek azzal vádolnak, hogy az országtól távol élnek. Ennek a távollétnek pedig az a következménye, hogy az irek munkája által szerzett pénz külföldre vándorol és Irland annak semmi hasznát nem veszi.

Rockingham herceg soha sem fárasztotta magát azzal, hogy meglátogatta volna a birtokait, mint annyi más tulajdonos, a kik a sziget kilencz tizedrészét tulajdonul bírják, ennél fogva a bérlok nem is ismerték őt. Bizonyos évi jövedelem fejében a birtokai használatát átengedte vállalkozóknak, a kik az egyes majorok haszonbérbe-adásán nyerekedtek. Így a Kerwan-major is Rockingham herceg egyik ügynöke, Eldon János, főbérletéhez tartozott.

A major középnagságu volt, minthogy a terjedelme nem haladta meg az ötven hektárt. Igaz, hogy a Cashen völgyének felső része nem igen termékeny és a bérlo csak a legnagyobb mértékben megfeszített munkával képes annyit termelni, hogy kivehesse belőle a major magas haszonbért.

Így állt a dolog a Kerwan majorral is, a melynek bérloját Mac Carthynak hívták.

Mac Carthy Márton, akkoriban még csak ötvenkét éves, javakorbeli ember, az uradalom legjobb bérloinek egyike volt. Munkás, értelmes, szakavatott ember léte, a kit szigorúan nevelt gyermekei hathatósan istápoltak, képes volt megtakarítani némi pénzcséket is, dacára az adóknak és egyéb kötelezettségeknek, a melyek oly súlyosan nehezülnek egy irlandi bérlo költségvetésére.

A neje — Martine volt a neve — a derék háziasszony és gazdasszony összes tulajdonságaival bírt. Ötvenéves korában is úgy dolgozott még, mintha csak húszéves lett volna. Télen, mikor a mezei munka szünetelt, a rokkájának a pergését lehetett hallani a tűzhely előtt, ha a háztartási gondok nem vették igénybe a tevékenységét.

A Mac Carthy család, szabad levegőben, munka és fáradalmak közt élén, rendkívül jó egészségnek örvendett és nem tette magát tönkre sem orvossal, sem orvosokkal.

A család szeretett és tisztelt feje a Márton anyja volt, egy hetvenöt éves nő, a kinek férje hajdan szintén a majornak bérloje volt. A nagyanyó — mert csak így nevezték — nem bírt egyebet tenni, mint fogni a menyé társaságában és ép oly kevésbé akar a család terhére lenni, mint az utóbbi.

A legidősebb fiu, a huszonhét éves Murdock, műveltebb volt az atyjánál és élénken érdeklődött azon kérdések iránt, a melyek Irlandot

mindentkor foglalkoztatták és folyvást attól lehetett félni, hogy valami bajba keveredik. Azok közé tartozott, a kik mindig csak a home rule követeléséről, vagyis az autonomia kivívásáról álmodoznak.

Az iznos, hallgatag és kevésbé közlékeny Murdock nem rég egy szomszéd bérlo leányát vette nőül. Ez e derék fiatal asszony, a kit az egész Mac Carthy család szeretett, egyike volt ama szabályos, büszke és nyugodt, nemes és előkelő modorú szépségeknek, a melyeket gyakran lehet találni az alsóbb osztályu ir nők közt. Arczát két nagy kék szem élénkíté és szöke hajának firtéi kilátszottak szalagos fejkötője alól. Kitty forrón szerette férjét és Murdock, a ki különben csak igen ritkán mosolygott, néha mégis elmosolyodott, a mikor neje nézett, a kibe őt mély vonzalom fűzte. Kitty fel is használta befolyását a férje mérséklésére és megnyugtására valahányszor egy-egy nemzeti párti emigráns eljött propagandát csinálni a vidékre és hirdetni, hogy a kiengesztelés és a földesurak és a bérlok közt mérő lehetetlenség.

Murdock szorgalmasan látogatta a népgyűléseket és Kitty szive mindenkor összeszorult,

sági gépeknek, a melyek e nagybirtokos terjedelmes uradalmain működtek.

A nagyban termelt vetemények közül a répa és a káposzta mellett legelső sorban kell említenünk a burgonyát. Köztudomású dolog, hogy ez képezi Irland fő táplálékát főleg a természetlenebb vidékeken. A Kerwan majorban hat ló volt, de ezek is alig válnak elégségesek arra, hogy kettesével vagy hármával befogva felszánták a sziklás, kavicsos talajt. Akadt társuk is — még pedig egy számar, ez pedig soha se szenvedett hiányt a tükében, mert a világ valamennyi aczatólást elrendelő parancsa se volna képes ezt az elősi növényt kiirtani Irland földjéről.

A háziállatok közül meg kell említenünk a hat szép vörös fejű tehenet és a körülbelül száz darab fekete fejű és szép fehér gyapjával pompázó juhok, a melyeket bizony nehéz volt eltartani télen, mikor több lábnyi magas hó borította a földet. Sokkal kevesebb gondot adott a húsz kecske, ezek segítség nélkül is megkeresik a táplálékot. Ha nincs is többé fű, mégis mindig találunk faleveleket, a melyek képesek ellentálni a fagyos évszak legerősebb hidegének is.

A limericki temetőben.

Nagyanyó fonogatott a menyével.

valahányszor a férje elment Traleebé, vagy valamely másik szomszéd mezővárosba. E gyülekezeten gyakran fel is szólalt azzal a természetes ékesszólással, a mely az irek sajátja.

Mac Carthy Mártonnak még két fia volt, Pat vagy Patrick és Sim vagyis Simon; az előbbi huszonöt, az utóbbi tizenkilenc éves.

Pat jelenleg mint matróz szolgált a liverpooli Marcuar czég egyik hajóján. Sim ép úgy, mint Murdock, soha se volt távol a majortól és az atyjuk két beces segítő nyert bennük a mezei munkánál és a háziállatok gondozásánál. Sim feltétlenül engedelmesebb a bátyjának, a kinek főlányát elismerte. Ép oly tiszteletet tanusított iránta, mintha Murdock lett volna a család feje. Mint a legifjabb és ennél fogva leginkább dédelgetett gyermeknek nagy hajlandósága volt ama kedveltségére, a mely az irek jellemének alapját képezi. Szeretett tréfálni, nevetni és jelenlétével és megjegyzéseivel felvidítá e patriarkhális, de kissé komoly családi kört. Élénk vértékata erősen ellentétben állt bátyjának, Murdocknak higgadtabb, véralkátával, komorabb kedélyével.

Ilyen volt ez a szorgalmas család, a melynek körébe Senki fia bejutott. Meg kell egyébiránt jegyeznünk, hogy Mac Carthy Márton egyike volt Rockingham herceg számos bérloinek, mondhatni egyike ama száz meg száz gazda-

Még egy skót faju kutyát kell említenünk, a melynek feladata volt, a juhnyáját őrizni.

Ilyen volt a Kerwan major, csaknem teljesen elszigetelt fekvésében a Cashen egy kanyarulatánál, öt angol mérföldnyire Silton községtől.

Október 20-án, délután három óra tájban a Kerwan major felé vivő úton harsány örömköltés hangzott fel:

— Amott jön apánk!

— Hazajött édes anyánk!

— Mind a ketten hazaérkeztek.

Kitty és Sim kiáltottak így, s már messziről üdvözölték Mac Carthy Mártont és feleségét.

— Adjon Isten, gyermekek! — fogadta az üdvözlést Márton.

— Adjon Isten, én édes fiam, — az én szóban kifejezvé egész anyai büszkeségét.

A majoros és felesége Limerickből ma korán reggel indultak el. Bizony nem kis dolog egy néhány harmincz angol mérföldnyi utacskaát ebben a jócskán hűvös őszi szélben megtenni.

Épen ekkor lépett ki Murdock a szobájából, mikor a majorosék lezállottak.

— Szerencsésen megtettétek az utat, úgy-e apuska! — kérde a fiatal asszony, miután Martinet megölelte.

Igen szerencsésen, Kitty.

— Megkaptátok a limericki piacon azt a

bizonyos káposzta-palántát? — tudakolá Murdock.

— Meg, fiam; holnap elküldik.
— A répa-magot is?
— Azt is, még pedig a javából. Hanem valami egyéb magot is találtunk...

— Micsodát?
— Egy... gyermekmagocskát; úgy látszik, ez is a legjavából való.

Murdock és öcsce bámoló szemekkel nézték az anyok ölében észrevett fucsákat.

— Nesztek egy fucska, — mondá az anya, — remélem, Kitty majd gondoskodik arról, hogy idővel ennek egy kis játszópajtása legyen.

Kitty átvette a kis fucsákat Martine öléből, s nemsokára az egész család együtt volt a középső nagy szobában, hol nagyanyó az öreg párnás székben ült.

Megmutatták neki a fucsákat. Karjaiba vette, és térdére ültette.

Tetszett ez a kis jószágnak. Tekintete egyikről a másikra tévedt. Nem tudta, mi történik vele. Bizony a ma nem hasonlított a tegnaphoz. Álom-e mindez? Öreg és ifju szép arczokat látott maga körül. Mióta fölébredt, csak nyájas szavakat

— Akkor is Senki fia marad! — magyarázá nagyanyó és szerető csókot nyomván a fiúcska homlokára, megkeresztelte e névre.

Ilyenképen fogadták hősünket a majorban. Kivették tőle az azokból a rongyokból, melyekbe a Sib szerepe miatt felöltöztették volt. A helyett ráadták Sim avatag ruháit, melyeket még akkor hordott, mikor vele egykor volt, ha új nem is, de tiszta és meleg volt az. Gyapjú mellénykáját rajta hagyták, ámbar lassankint kihizott belőle, de hát úgy látszik, hogy sokra becsüli.

Annak utána egy magas széken csücsülve együtt költötte el az estebédet a családdal, s azon tündött: vajjon nem tűnik-e el egyszerre minden, a mi most olyan boldoggá teszi őt. Nem... nem. Lám, a tányér karimájáig töltött zableves előle nem tűnt el, a káposzta sem, a szalonna sem a káposztáról, pedig jókora darab; a tojásos-lepény hasonlatosképen nem; ime igazságos mértékkel mérték ki belőle mindenkinnek a maga részét; hej be jól esett erre a korty kitűnő «potheens», a melyet a saját köleséből erjesztett.

Ez volt ám a királyi lakoma, ráadásul csupa vidám arczot látott a fiúcska az asztal körül, a

legidősebb fiút nem számítva, a ki állandóan komoly csaknem szomoró volt.

A fiúcskának egyszerre csak megteltek a szeméi könnyekkel, alápergtek az arczán.

— Mi bajod, Senki fia? — kérde Kitty.
— Ejnye, ejnye, hát már miért sírnál! — szólott nagyanyó. — Itt neked csak jó embereid lesznek.

— Gondoskodom majd játékról is, — ígérte Sim.

— Hiszen nem sírok, — felelé a fiúcska. — Nem könyök ezek.

S valóban csak a szíve telt meg csordultig szegénykének.

— No, ma még elnézem, — jegyzé meg Márton, de világrt sem haragosan, — annyit mondd neked fiúcskám, hogy itt, nálunk nem szabad senkinek sírni.

— Nem is fogok én többé sírni, — mondá a fiúcska, nagyanyó kitért karjaiba átcsúszva.

Mártonnak és Martinának szüksége volt a nyugalomra. A majorban egyébiránt korán szoktak felekedni és nagyon korán felkelni.

— Hol vessünk a gyermeknek ágyat? — kérdezte a majoros.

— Az én szobámban, — ajánlkozott Sim, — átadom neki ágyam felét, mintha kis ösém volna.

— Nem így lesz, gyermekeim, — szólott nagyanyó. — Hadd aludjék nálam, nem lesz terhemre, legalább elnézem, miként szendereg, s az nekem örömet szerez.

A mit nagyanyó kívánt, annak még gondolatban sem szegülnek ellene. Az ő ágya mellé készítettek tehát fekvőhelyet, s rögtön belefektették a fiúcskát.

Fehér ágyneművel, s jó takaróval megismekedett már az alatt a néhány hét alatt, míg Waston Anna kisasszonynál, a György-király szálló egyik termében lakott. A művészno dédelgetései azonban nem érték fel azzal a gyöngédséggel, melynek részesevé ennél a tiszteletreméltó családnál lett. Bizonyára már akkor is érezte a különbséget, mikor lefekvéskor nagyanyó szeretettel megcsókolta őt.

— Köszönöm... nagyon köszönöm, — rebegte szegényke.

Ez volt csupán az estéli imádsága, s bizonyára nem is tudott egyéb imádságot.

(Folytatása következik.)

KÖLTŐK LUGASA

Az újabbkori magyar költészet termékeinek képekkel díszített gyűjteménye

Hangulatos aquarell-czímképpel.

ra pompás diszkötésben 4 forint.

Egyszerűbb vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A „Költők Lugasa” irodalmunk legkedveltebb ajándékkönyve, melyet legszívesebben adnak ünnepi alkalmakkor, mert igazán díszes kiállítása mellett az újabb kor 94 lyrai költőjének legszebb versei — 200-nál több — vannak benne bemutatva. Arany, Petőfi, Tompa, Vörösmarty, Tóth K., Endrődy, Komócsy, Ábrányi K., Bartók, Kis, Pósa Reviczky s az újabb költői nemzedék több jeles tagjának legszebb lyrai alkotásai adják meg annak hangulatait és becsét.

Kapható minden könyvkereskedésben és a Franklin-Társulatnál Budapesten.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

GÖRGEY ARTHUR

1848—49-ben.

A történelmi kritika eredményeinek rövid összefoglalása.

Irta

ELEMÉR OSZKÁR.

Ara füzve 1 frt.

A ki olvasható, szépen illusztrált teljes magyar történetet akar, az szerezzé meg

VARGA OTTÓ:

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE

czimű munkáját.

E művet a Kisfaludy-Társaság megkoszorúzta és azt mondta róla, hogy: «gyönyörrel olvashatni»; Tóth Béla pedig, hogy: «kitűnő egészében, szempontja: nemes, becsületes és mindenekfölött magyar».

Egyetlen 54 ives kötet, 226 képpel.

Ara 8 frt.

Kapható minden könyvkereskedésben és a Franklin-Társulatnál Budapesten.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A HONFOGLALÁS TÖRTÉNETE.

A művelt közönség számára

Irta

Borovszky Samu.

Ara füzve 1 forint. — Vászonkötésben 1 forint 60 krajczár.

A közoktatásiügyi miniszter tudvaleg rendeletet bocsátott ki, melyben az iskolákban tartandó milleniumi ünnep rendjét megállapítja. Az ünnepnek, mely az összes középiskolákban május 9-én tartatik meg, egyik pontjával van kitéve, hogy a tanárok és tanítók a honfoglalásról szóló értekezéseket olvassanak föl, melyekben a nagy nemzeti esemény jelentőségét az ifjúsággal megismertetik. E célra keresve sem találhatni alkalmasabb segédanyagot, mint a dr. Borovszky Samu által írt munkát, melynek czime éppen *A honfoglalás története*. Nemesak a hazafias hang, mely az egészen elejétől végig átvonul, hanem a tudományos módszer is, melylyel a honfoglalást és körülményeit a mesék világából kiemeli, teszik a Borovszky könyvét becsessé, s azokra nézve, kik e kérdéssel foglalkozni akarnak, nélkülözhetetlenné. A mellett a munka nem terjedgős, kertüli a polemizálást, minél fogva előadása is tömör s pár órai kellemes olvasmányul szolgálhat a tanároknak és tanulóknak egyaránt. Kiválóan alkalmas ajándékkönyvvé is. («Egyetértés» 1896 márczius hó 15.)

MI UJSÁG?

A pannonhalmi ezredéves emlék. Az ország hét különböző részén tervezett honalapítási emlék közül a pannonhalmi lesz a legnagyobb. Eredetileg ezt az emléket a főpátsági épület udvarára szánták de végleges megállapodás szerint a Kálvária-hegyre kerül, a honnan a monumentális kupolacsarnok a zárdaépület hatalmas arányai mellett is kellően érvényesülhet. A kupolacsarnokban helyezik el a benézés-rend költségén megrendelt Asztrik-szobrot, a mely főpapi díszben ábrázolja a magyarországi első főpátpót és az első esztergomi érseket. A szobrot Jankovich Gyula mintázza.

Stefánia özvegy trónörökösne utazásai. Stefánia özvegy trónörökösne leányával, Erzsébet főhercegnővel e hó 30-án érkezik Abbaziából Bécsbe. Már a következő napon Triestbe megy a főhercegnő és itt a «Triest» gőzös fedélzetén — a

I-SŐ FELVONÁS.

mely hajó e naptól kezdve «Stefánia» nevet vesz fel — három-hetes tengeri utra indul az olasz, a dalmát és a görög partok mentén. Ez utból Bécsbe tér vissza az özvegy trónörökösne, a honnan az uralkodó család többi tagjaival együtt Budapestre jön az ezredéves-ünnepre.

József főherceg legújabb arczképe. Vastagh György jeles művésznök most festi József főherceg legújabb arczképét, mely mint az ország első tüzoltóját örökíti meg. A képet a tüzoltók nemzetközi kongresszusán leplezik le ünnepélyesen.

A király ajándéka. Barcsay Domokos országgyűlési képviselőnek, a kinek bánffy-hunyadi kastélyában a nyáron át néhány napig vendégül időzött, életnagyságú olajfestésű képét adományozta. Gróf Paar, a király főhadsegéde, rendkívül meleg hangon írt levélben értesítette Barcsayt a király ajándékáról.

A közoktatási tanács alelnöke. A hivatalos lap márcz. 24-ikén közölte, hogy a király dr. Beöthy Zsolt egyetemi tanárt öt évre az országos közoktatási tanács alelnökévé nevezte ki.

A dunántúli ref. új püspök. A dunántúli ref. egyházkerület márcz. 25-ikén tartotta közgyűlését Komáromban, Tisza Kálmán főgondok és Szekeres Mihály esperes elnökelete alatt, s ekkor tette le az esküt az új püspök Antal Gábor, ki hosszabb beszédében körvonalozta elveit, melyeket követni kíván

működésében. Eötvös Károly a kormánynak az egyházak segítése ügyében elfoglalt álláspontját bírálta. A gyűlés után lakoma volt. A püspök ünnepies beigtatását szeptember második felére tűzték ki.

A kolozsvári Mátyás-szobor. A lelkes főhívas, melyet a kolozsvári Mátyás-szobor érdekében a

II-İK FELVONÁS.

III-İK FELVONÁS.

Küry Klára az «Istennő» czimű új operetemben. Uher Ödön fényképei.

gyűjtő-bizottság kibocsátott, országsszerte mindenfelé visszhangra talált. A bizottsághoz már is szép számmal érkeztek adományok. Így Bánffy Dezso báróné 20 frt, Szilágy József koronaőr 50 frtot, Bay Ilona 30 frtot, Haller Jenő gróf 10 frtot, Ghyezy Béla 5 frtot küldött az alap javára. A további adományok a Mátyás-szobor bizottságnak Kolozsvárra küldendők.

A Mátyás-templom környéke. A budavári Mátyás-templom egyik főszínhelye lesz a nagy ünnepélyeknek. Itt jelenik meg a királyi család a hálaadó isteni tiszteletben, itt teszik ki közzemlére a koronát és koronázási jelvényeket. A templom környékét most rendezik. Mögötte lebontották a halászbástyát, melynek romjai közt tömérdek koponyát, emberi csontvázat és érdekes régiségeket találtak. A templom főbejárata előtt pedig egy méternivel mélyebbre ássák a Szent Háromság-teret. Itt azonban mindjárt sziklatalajra akadtak, melyet most apránként dinamittal robbantanak szét. A Szent Háromság régi szobra a tér közepén marad s köröskörül kölépésöket építenek hozzá. A tér új alakjában egy szintájon lesz a templommal, melye eddig lefelé kellett menni. A templom mögött már elkezdtek alapozni az új lépcső-esarnokot, mely az Albrecht-utról fog a várba vezetni s stilszerűleg alkalmazkodik a templomhoz. A lépcsőzet főrésze május elsejéig készen lesz. Ekkorra lebontják a régi jezsuita lépcsőt, s a pénzügyminiszterium rozoga melléképületeit.

A budai református templom. A református hívek budai új templomát márcz. 29-ikén avatják

II-İK FELVONÁS.

fel és egyuttal beigtatják az egyházközség új papját is állásába. Az ünnepi programja a következő: Fölszentelő és beigtató ima, tartja Szász Károly püspök. Beköszöntő beszéd, mondja Haypál Benő budai új lelkész. Urvacsorát oszt Papp Károly, esket Petri Elek teol. tanár, keresztel Mészáros Sámuel ó-budai lelkész; a templom építésének történetét felolvassa dr. Kiss Aron tanítóképzési tanár, záró imát mond Szánthó János pesti esperes. Az ünnepre, mely 10 órakor kezdődik, meghívják a miniszterelnököt, a közoktatásiügyi minisztert, államtitkárát, a prot. ügyosztály vezetőjét, a konvent világi elnökét, a polgármestereket s főv. tanácsosokat, a hitfelekezetek fejeit, stb. Az ünnepély után a császárfürdő éttermében lakoma lesz.

Ós-Budavára. Az állatkertben hatalmas épület-csoport emelkedik, bástyákkal, ódonserű épületekkel, minaretekkel, mecsetekkel. Ez Ós-Budavára, melybe a kiállítás területéről is lehet jutni egy nagy hidon keresztül. Ós-Budavár mulatóhely lesz, az épületekben zene-esarnokok, kávéházak, cukrászat, zene-előadások. Az építő vállalkozók e hó 24-ikén mutatták be a meghívottaknak, a nagy és érdekes telepet, mely a török időkbeli Budavárát igyekszik feltüntetni. Különösen tetszett Ujváry Ignác körképe, a mely a vár bástyáit, a régi Krisztinavárost és Pest városát ábrázolja.

A Gellérthegy tatarozása. A fővárosban folyó nagy átalakítás kiterjed a vén Gellérthegyre is, mely sziklás bordáival egészen a Duna szélén meredez, és

csak keskeny utat, hogy szabadon a parton. De a Gellérthegy két széléhez egy-egy hid jön; az egyiket már építik, a másik is majd csak elkészül, a két hid közt tehát szélesebb út kell. A hegy lábánál elhúzódtó házsort lebontották már, de az sem elég, most a hegyből szedgetnek el dinamit segítségével. A kiálló sziklákat eltávolítják, s az így nyert köveit töltik fel a hidfőket. A szürke, mohos sziklákon napról-napra több friss törés látszik. A lebontott házoknak a hegybe vajt pincéit mint sötét szemek néznek át a pesti oldalra. Ezeket majd repkényvel futtatják be. A két hid pedig egészen a város közepébe hozza a gyönyörű, regényes hegyet, melynek egyik fele gyorsan épül tele nyaralókkal, a másik pedig ligetnek van beültetve. A citadellára is majd rámeríti csapásait a csákány s a Gellérthegy a nagyvárosi élet tényezőjévé válik, mint egészséges levegőjű, pompás kilátást nyújtó kirándulási hely.

A kiállítás történelmi csoportjában már meg is indult a rendezkedés. E csoport *őri* is megfelelő ötözetet fogtak viselni, melyek a XVII. századbeli magyar viselet után készültek: kék, feszes nadrág, meggyiszni atilla kék ujjakkal és ezüst sujtással (a felvigyázóknak arany sujtással), barna prames kucsma tollal, sárga fűzős bakancsok és fekete szjöv a magyar ezimerrel. Az őrszemélyzet fegyvere az alabárd lesz, még pedig eredeti fegyverek, melyeket, szám szerint 60 darabot, herceg Esterházy Pál frankói fegyvergyűjteményéből engedett át.

* **Li Hung csang**, a híres kínai akirály, a japáni háború szerencsétlen vége óta kegyvesztett s Peking-ke egy kis templomban él visszavonultan és búslakodva.

Sokszor halljuk az orvosokat panaszkodni, hogy fájnak legenerálódik s a vérszegénység rohamosan terjed, melyek utóbbi okozza a lányoknál s a fiatal asszonyoknál oly gyakran fellépő ideggyógyászati gyomor-fájást. *A Lerasséle folyékony foszfát* használata biztos módszer korunk ezen uralkodó betegségének leküzdésére, mivel visszadja a vérnek vastartalmát, szabályozza keringését és a szervezetnek az eleven élet-erőt. Kapható Török József gyógyszerüzében, király-utca 12. sz.

HALÁLOZÁSOK.

BATTAY IMRE, főállamügyész, jeles jogász, ki az igazságügyminiszteriumba volt beosztva, elhunyt Budapesten. Hosszabb ideig volt államügyész Kalo-csán, majd Kassán. Lelkiismeretes hivatalnokai működése s tudományos tevékenysége folytán magára vonta Szilágyi Dezső figyelmét, ki meghívta a miniszteriumba, hol a kodifikáció terén nagy tevékenységet fejtett ki.

SÁRKÁNY FERENCZ, a kolozsvári év. ref. főtanoda nyug. sokérdemű, derék tanára, volt 1848/9-iki honvéddal, a kolozsvári közélet egy köziszeletben állott alakja, élete 75-ik évében, Kolozsvárt f. hó 19-én elhunyt s temetésé f. hó 22-én nagy részvét mellett ment végbe.

ŐZV. NAGY SÁNDORNÉ, szül. Barbély Székely Ilona, ironő, néhai Székely Imre zeneszerző leánya, elhunyt Budapesten, e hó 19-ikén, 38 éves korában. *Székely Ilona* név alatt sok cikket írt a lapokba, elbeszéléseket, alkalmi és ismeretterjesztő dolgozatokat, leginkább pedig a háztartásról és a nők munkaköréről.

Mészárosné, szül. Viola Anna, ki a szabadságharcban fegyvert fogott és mint honvéd férje oldalán küzdött, tizenhét esztábján vett részt, 65 éves korában meghalt Temesvárt. Kápolnánál súlyosan megsérült, Guyon tábornok pedig hősiességeért tizedesi rangra léptette elő. Később férjét elvesztve, fáradságos munkával és szorgalommal kereste meg a mindennapi kenyerét. Obszját erejke gyánánt őrizte, s az akkori nagy idők bizonyosságul marad az meg halála után. A honvéd-alapból rendes segélyt kapott. Temetésén a temesvári régi honvédek mind megjelentek s babékoszort helyeztek koporsójára.

Elhunytak még a következő napokban: WÄSNER ANDRÁJ BÁRÓ, 1848/49-es honvéd huszárfőhadnagy, volt országgyűlési képviselő, földbirtokos, 74 éves korában, Budapesten. A császári 8. huszárezredből lépett át a szabadságharc egyik huszárezredébe s a szabadságharc után két évi börtönt kiszenvetve, kapott kegyelmet. — Dr. SOLTÉSZ IMRE BALINT, jászóvári prémontréi kanonok, aranyművész pap, érdemesült jogakadémiai és főgymnáziumi tanár, nyug. plébános, 82 éves korában, papságának 58 ik évében, Leleszen. — PAPP ABRAHÁM, nyug. miniszteri főmérnök, életének 77-ik évében, Nagy-Körösön, Papp Árpád kereskedelemügyi miniszteri titkár atyja. — SZÁSZY JÁNOS, mérnök, Bács-Bodrogmegyei törvényhatósági bizottságának tagja, az alsó baranya-bácsi ref. egyházmegye tanácsbírája, 62 éves, Újvidéken s nagy rokonság gyászolja. — IITEBEI KISS ELEMÉR, ifjabb fia az elhalt torontálai nábobnak, Kiss Miklósnak, s veje Blaskovics Ernőnek, Abba-ziában. — PETROVICZ MIKLÓS, a Konkordia vasgyár nyug. igazgatója, volt 1848/49-iki honvéd, 67 éves, Budapesten. — KOSZTENSZKY KÁROLY, az evang. egyházközség tiszteletbeli felügyelője, 77 éves, Késmárkon. — JIRASZKY LAJOS, aradi műépítész, Buda-

pesten, a hol betegség ellen keresett gyógyítást. — KODRA MIKLÓS, hányafelügyelő, 56 éves, Kolozsvárt. — BRAIDA ADÁM, 1848—49-iki honvéddal, 68 éves, Nagy-Kanisán. — BLASKOVICS BERTALAN, Blaskovics Miklós fia, a ki több éven át diplomáciai szolgálathoz nem hiányzott, de szerző a középiskolákban egy versében sem tud túlmenekelni. — *Hogy ha néha... Nem hiszem hogy... A mióta csak ist merlek.* A dalhangot elég jól eltalálta, de verseinek valódi költői becsük nincsen. *Bodrogparti emlék.* Nagyon zavaros. *Éjszakai vissza.* Elég csinos; de emlékeztet Arany «Nem itt, nem itt van az én világom» kezdeti költeményére.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 11-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Hét csillagból áll a gönczöl szekerere.*

Heti naptár, márczius—április hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
29 Vasárnap	D. 6. Vir. v.	17 F. 6. Elek
30 Hétfő	Guidó	18 Cziril pk.
31 Kedd	Benjámin	19 Krizsán
1 Szerda	Hungó	20 Szabei vt.
2 Csütörtök	N. csütörtök	21 Jakab
3 Péntek	N. péntek	22 Vazul
4 Szombat	N. szombat	23 Nikon

Hold változás. Utolsó negyed: 5-én é. u. 1. ó. 40 pkr.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt méterenként — sima, csikokozkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordítással küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6570

„EGYETÉRTÉS”

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolzky Lajos, 1896. évfolyam Kossuth Ferencz, főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközével, hogy magának szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső ragu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetői kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítókat által évről-évre maradvánosan meg is szaporítsa.

Hogy ez a cél eléri, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem anyai betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendszeres 8 oldalos lapja annyi közleményi tartalmat, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb lapokban számlált 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretét teszi lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általános ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai s nemben a legközelebbiekben, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál is részrejelálatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártzártságtól óltató elítélés zetesés teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő **tárca- és regényrovata.** Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott lra, vagyis 40—50 rendszeres regénykötetbe ragnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közölnünk kitünőségű és elsőrangú publikisták által írt **vezércikket** és egyéb **politikai közleményeit, bő hírvonatát, eredeti hírvonatát** az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapi ponton megjelenő egy-egy szaklapot például **«Irodalom», «Tanügy» és «Művelődés»,** ezimű országos hírvonatokat a végül az Egyetértés legjobban informált közönségének, **ipar és mezőgazdasági rovatát** is megbízható tisztelettel, tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltőbb:

Egész évre	20 frt
Fél évre	10
Negyed évre	5
Egy hóra	1

Előfizetések legelőszörében postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához **Budapest, papaivoldé-utca 8.** intézendők.

Legjobb és leghíresebb pipere hölgygép: a **La VELOUTINE** KÜLÖNLEGES RÁZPOR BISMUTTAL VEGETÍVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Molnár és Trill új szerkezetű körképe. Dante Divina Commediája: a Pokol.

Az emberi fantázia legnagyobb alkotása a Dante Pokla. Molnár és Trill színházi festők, megfestették körkép alakjában. Egy ilyen fantasztikus mű, a maga óriási nagyszerűségében, csakis a színházi festészet optikai mesterfogásaival volt előállítható. A néző megteszi ugyanaazt a fenségesen borzalmas utat a sziklameredékeken, égő mezőkön, várfalakon, jégtengeren át, mint a mit Dante tett meg Virgil társaságában. Körülbelül háromszázszor élethű alak, az álomvilágból való tájak fogadják a nézőt, a kit a színházi festészet e nagy remeke egyik ámulatból a másikba ejt, — mert mindenütt a kézzel fogható valóság hatásán megy keresztül. A világ legnagyobb körképe, a látványosságok látványossága ez. A maga nemében páratlanul áll az egész földkerekségen, mert mint új találmány is egyedül áll az eddig ismert látványosságok sorában, s technikájánál fogva az egész festőművészetben korzalkalító lesz. A nagy munkán Molnár és Trill s jeles festők egész táborra dolgozik immár négy esztendő óta. A körkép az 1900-iki parisi világkiállításra készült. Bizkesége lesz mindenkoron a magyar festőművészetnek.

It a városligeti fasor végén a kiállítás mellett, egy külön e célra készült vaspalotában lesz elhelyezve, s május elején nyílik meg.

Hirdetmény. Osztrák-magyar vasuti kőtelek.

(Liblie-Byšic és Neratovic állomásoknak felvétele a III. rész 1. díjazásai fizetése). Az osztrák-magyar vasuti kőtelek 1892. évi augusztus hó 14-én érvényes III. rész 1. díjazásai fizetése 34. oldalán foglalt 1. csoportot díjazásába visszavonásig, de legkésőbb 1896. évi december hó végéig, a cs. kir. szab. cseh északi vasut Liblie-Byšic és Neratovic állomása a következő csoportú díjtételekkel felvételek, u. m.:

Kilometer	Honnan vagy hová	Szállítási illeték 100 kg-mozdonyt o. é. krajczár
441	A csoportpontig Liblie-Byšic	94
438	Neratovic	91

Budapest, 1896. márczius hó 13-án. Magy. kir. államvasutak, a részös vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

3 arany, 15 ezüst érem, 12 dísz- és elismerő okmány. **Kwizda Ferencz János** **Védjegy.** **Kwizda-féle** **Védjegy.**

Restitutionsfluid os. és kir. kiv. szab. mosóvíz lovaknak **Egy palacczkal frt 1.40 o. é.** 30 év óta udv. istállóknak valamint katonai és polgári nagyobb istállóknak is, használatban; nagyobb erősfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficomadások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; köpösíti a lovat kiváló teljestményekre idomíttánnál.

Tessék a finnebbi védjegyre ügyelni, s a véteint elhatározatlan kifejezni: **Kwizda-féle Restitutionsfluid.** **Fő-letét: Kerületi gyógyszerár Kornenburgban.** Valódi minőségben gyógyszerárban és drogusárknál kapható.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: **POCSAJYÉK.**

Regény. Irtá **Fröhlichné Mórizez Paula.** Ara füve 1 frt 50 kr.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, csőölöpverő gépeket, anyagszállító kocscikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-

Legujabb találmány! Még soha sem volt!

Nagy érdekű a hölgyekre nézve! **Cs. k. szab. Málna-paszta és Jázmin-tej. Málna-paszta.**

Az arcznak rózsás, fiatal, friss külsőt ad; pörénséket, foltokat a egyáltalán a bőr minden tisztátalanságát eltávolítja; megvédi a korai megöregedés ellen.

Jázmin-tej. Minden puder fölött előnyben részesítendő, miután a felhérés az arczról nem hagyja magát lekörtülni. A bőrt felérré, finomrá és hajlékonyrá teszi. A málna-pasztával összekötésében, ezen szer csodás hatású; csak egy kisrlettel teendő, s a hatásról meggyőződhetünk.

Birsalma-kenőcs Azon tulajdonsággal bír, hogy a korpaképződést megszünteti, melynek képződése csupán csak a hajgyökér szárazságtól származik, s a haj növést is akadályozza. A birsalma-kenőcs táplálja a hajgyökert, miáltal korpaképződés nem származhatik. Együttal megőv a korai megöszülés ellen, gyorsítja a hajnövést s a hajnak szép fényt ad.

Valameennyi czikk kapható Bécsben, a késztől: **ZIMMERER JOZSEF**, XVIII. Währingergürtel 61; továbbá a gyógyszerárban «a római császárház, L. Wollzeile 13., a gyógyszerárban «az arany kereszt», Mariabilderstrasse 72; Budapesten, **Török József**, gyógyszerárban.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Blyn s dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyszer. által készített «per-sza-plula», vesélosinével előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérlem. szállít egy palacczkal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.**

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

A főváros legszebb látványossága (az Andrassy-út végén) Feszty Árpád óriási körképe: a magyarok bejövetele.

Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 lmeternyi e célra szót választ s a hozzá épített köralku palotában a magyaroknak a volcei völgybe való beérkezését tünteti fel. A kép szembetünő részei: 1. Árpád és a vezérek. 2. A harcok s a szláv had maradvékával. 3. A Latorcz és a fogoly szlávok. 4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ökrös szekerekre. Előtűnk a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal. — 5. A nőbrálás. 6. A pogány magyarok fehérülő-áldozata. A táltos, a ká-

dár, tánczos leányok, bonczok, igriczek és dobosok csoportja. 7. Sátorverő magyarság. A háttérben a beregi rónás, Lovácska, a munkácsi várhegy, a Latorczafolyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő messzeségben látható. Látható délelőtti 9 óratól esti 7 óráig. Este villamvilágításnál. **Belépő díj 50 krajczár.**

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLTMÁNYOK szabadalmazását eszközli mind. államban
Réthy János
 mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

LATZKOVITS A.
 BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Os. és kir. szabadalmazott fehéremű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehéremű-ujdonságait.

27 éven át
 v. állami kórházi igazgató orvos
 gyógyít gyorsan, discretul és biztos sikerrel minden férfi és női bajt.
 Czim: Kardos
specialista,
 Erzsébet-körút 34.
 I. em. ajtó 12/b. Rendel: d. e. 7-8, 11-2, d. u. 6-7-ig. Levélben is.

A Magyar Asphalt
 részvény-társaság
 Budapest, Andrássy-út 30
 elvállalja jótállás mellett legolcsóbban
asphalt-burkolatok
 fektetését és
nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökeres száraztatását.
 Telefon.

CALDERONI ÉS TÁRSA
 látványosok.
 Látványos raktára Váci-utca 30. szám.
 Ton- és műszerek és fényképezési készülékek raktára
Kis hid-utca 8. szám.
 BUDAPESTEN.
 Árjegység kivételre bérmentre, ingyen.

Találványok
 Képzőművészet
 Szépművészet
 Rajzok
 Ajánl és elhelyez

Gerson Anna asszony
 BUDAPEST,
 Andrássy-út 21.
 (félemelet)

VASÁRNAPI UJSÁG

14. SZÁM. 1896.

BUDAPEST, ÁPRILIS 5.

43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre **12** forint. **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt félre — **6** forint. **Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre **8** forint. **Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre **5** forint. **Külföldi előfizetők** a postai költség megfizetésével a csatlakozó. **Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG** félre — **4** forint. **Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK** félre — **2.50** forint.

JANKÓ JÁNOS.
 1833—1896.

melyek mind az ő rajzait várták, hogy vasárnap megjelenhessenek, s a melyek az ő rajzai nélkül meg sem jelenhettek volna.
 Az élelápok illusztrálása vette igénybe leginkább művészi képességét és idejét. De ezen kívül készített számos komoly illusztrációt, könyvekbe, lapokba. A hatvanas évek elején a képes lapok sűrűn közölték illusztrációit, népies jeleneteket. Már abban az időben ő rajzolta tele Frankenburg Adolf «Bolond Miska» nap-tárat, s az első magyar éleláp, Jókai «Nagy tükör»-jét; majd a «Vasárnapi Ujság» számára is sokat dolgozott.
 Mint ritka adományokkal bővelkedő festő tűnt föl, de az esetet csakhamar fölcsérelte a

rajzoló ónnal, melyet aztán alig is tett le csak rövid időre is. Ámde ha csak lehetett, örömet foglalkozott nagyobb művészi alkotásokkal is s nagy becsvéga volt, hogy festhessen. Az, hogy a torzkép-rajzolásban olyan művészzé vált, minővel ez idő szerint alig dicsekedhetik a külföld, és hogy olyan eredeti magyarság jellemzi minden rajzát: ez nem elégítette ki. Tehetségének mértéke, ereje, humora csakugyan állandó alkotásokra tették hivatottá, s ha az illusztrálás és karikatúra nem foglalja el anynyira, a magyar genre-festészet nyere benne hatalmas művelőt.
 Két nagy életképe, a «A lakodalmi dráma» és a «Lócsiszár», melyeket a nemzeti múzeum

A LEGKÜNBŐBB magyar torzkép-rajzolónak korszakát álltuk körül e hó 30-ikán, meghatva, hogy művészetünket ismét ily vesztés érte. **Jankó János** hunyta le szemét, a magyar festő és rajzoló művészet tősgyökere eredetiségű kitűnősége, a kit az egész ország közönsége jól ismer, mert tömérdek rajza majd négy évtizeden át forgott közkezen; minden vasárnap ezernyi ezer példány vitte szerteszét is egészre. Rajzolta a közélet szereplőit mulatságos karikatúrákban s politikai, művészeti, társadalmi gúnyképekben. Képekkel látta el az adomákat. Illusztrált regényeket, költeményeket, elbeszéléseket. Rajzai ott voltak a képes lapokban, könyvekben, elterjedtek az adomás gyűjteményekben. Mulattak rajtuk, mulatnak még most is és fel fogják eleveníteni, újra nyomtatni. Jóízű, jellemző és kacagtató dolgok azok. Az ő rajzolta és őnya száz meg száz embert örökített meg, a kik a közéletben szerepeltek, vagy a kiket napirendre hoztak az események. Nagy emberek, kis emberek; igazán érdemesek és csinált nagyságok; felszégességben nevezetesekek, alkalomszerűn mulatságosok; dicserni és megnevetni valók. Száz meg száz ember, kiknek arcvonását, alakját Jankó olyan találó torzitással és mulatságosan tudta le-rajzolni. A közélet szereplőinek nagy részét Jankó után ismerte a nagy közönség, az ő mindig elmés tolla vagy rajza nyomán.
 Ezekben a torzképekben, melyek annyiféle alakban tűntek föl kit-kit, soha sem hiányzott a jóízű magyarság, valahányszor alkalom nyílt rá, hogy valamely hazai vagy népies vonatkozás közepette jelenjenek meg. Az adomák illusztrálásában a jó magyar alakok kifogyhatatlan serege állt rendelkezésére, a törül metszett vidéki népség, nemzetes uraival, papjával, kántorával, tanítójával, cigányával, zsidajával; mozdulatban, állásban, viseletben, sőt aprólékoságban is oly jó ismerősök.
 Határozottan, tisztán állt Jankó elé minden alak, mihelyt rajzolni kezdett. És tisztán, könnyen rajzolt; alig készített előbb vázlatot, hanem legtöbbször rögtönözta a rajzot. Évtizedeken át fáradszátlanul rajzolt. Pihennie, gyöngékednie nem lehetett, nem volt rá ideje. Akkor mit csináltak volna azok az élelápok,

JANKÓ JÁNOS.

Selyemkelme ujdonságaink

a tavaszi és nyári idényre Lyon és Párisból megérkeztek, melyekre ezennel felhívjuk a mélyen tisztelt hölgyközönség szives figyelmét

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

lyoni és párisi selyemáru-különlegességek áruháza

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

(Vidékre mintákkal készséggel szolgálunk.)

EZREK MENNEK CARLSBADBA,
 hogy rossz gyomrukat kireperálják és újra jól emészenek és erre alkötenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a célt ott hon könnyelemben, kevés költ. **PEPSIN-BOR** mely az emésztést segíti és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 ft 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 ft.

Rozsnyay Mátyás, gyógyszerész,
 művegyészi laboratoriuma Aradon.
 Kapható Budapesten: **Török József** nr gyógyszerésztárában és minden magyarországi gyógyszerésztárában.

MARGIT-ORÉME
 hirtve, az elegáns hölgyek által használt arceréme (nem zsíros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, eltávolítja az arczról mindenemű bőrtisztáltságot.
 Egyszerűen szepő, májfoltok, pattanások, bőrrák (mitózer) ellen. Bámulatos hatása abban rejlik, hogy a bőre kenve az által rögtön fölvetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy szeptől vagy májfolttal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a crémevel bekenett bőrön a hölgyor remekül tanad. Ára 50 kr. 1 ft.
Margit-szappan ára 35 kr. — **Margit-hölgyor,** fehér, rózsás és créme színben ára 60 kr. — **Margit-fogpép** 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerésztára, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
 Főraktár BUDAPESTEN, Török József, Király-utca.

Elősvényncsemeték és szőlőajtványok

Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy fűskés lepényfa). Minden sövénynövény között a legelső, gyorsan tenyészik, nem csemetézik és sűrű izmos tövisével ember és bármilyen állatnak ellent áll. — Szőlők, kertek, udvarok, esztrók stb. körülkerítéséhez a legalkalmasabb s legolcsóbb örökös sövényt képez. — 100 db. csemete ára 4 ft. Elegendő 100 méterre két sorral. — Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott útletési és kezelési utasítás mellékeltek. — Ezeknek friss, csiraképes magvaiból is kilószámra.
 Szőlőajtványoknál, európai és amerikai sima és gyökerecs szőlővesszőkről árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az «Ermelléki első szőlőajtványtelep» kezelősége. — Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Schicht-féle SZAPPAN szabadék.
 törvényesen bejegyzett védjegyű
 osztrák-magyar szabadék

a legjobb, ruhamosásra s egyéb házi használatra; egyestül a legnagyobb mosó erőt a legnagyobb enyhésséggel; vakító fehér, szagtalan fehéreműt állít elő; ajánlatos kivált a pamukneműekre; kitűnő mint kész. és fűrdő-szappan is, nagyok és kicsinyek számára.

Egy kísérletet senki sem fog sajnálni.
 Oly vidékre, hol ez a szappan kereskedésekben még nem kapható, szállít az alábbi összeg 1 postacsomagot 5 kilogr. össz-súlyban bérmentesen, utánvét mellett, 2 ft 40 kr.-ért.

SCHICHT GYÖRGY, Aussig a/Elbe,
 szappan-, olaj- és gyertya-gyára.
 A maga nemében legnagyobb gyár a kontinensen.
 Budapesti képviselő: **Deggeller Károly V.,** akadémia-u. 9.

Több mint **50 év óta sikerrel használta!**
 Szepőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztáltságsókat biztosan eltávolítja az **Eszéki Spitzer Kenőcs** és az **eszéki Salvator szappan**
 Valódi minőségben csak a **DIENES J. C.-féle** gyógyszerésztárában.
Eszéken, felsőváros.
 1 tégely Spitzer kenőcs ..... 35 kr.
 1 üveg „ mosdóvíz ..... 40 kr.
 1 darab Salvator szappan ..... 50 kr.
 1 tégely kézpaszta ..... 60 kr.
 1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 ft.
 Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kériük a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.
 Főraktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** úrnál Király-utca 12.

KÉZDI-POLYÁN
„VÉNUS”
 A VILÁGNAK LEGSZÉNSAVDUSÁBÉ TERMESZTETS ÁSVÁNY VIZE

DECKERT és HOMOLKA
 elektrotechnikai intézete
 Gyár: **BUDAPEST** V. Dorottya-utca 8. sz. **Vilámháritók**
 Gyártanak és szállítanak: **Bürgönyberendezéseket** vasutak számára; **élelápok** azok javítását és szerkesztését. A minden államban szabadalmazott és általános használatnak örvendő **GRAPHIT-MIKROFON** feltalálói és kizárólagos gyártói.
 Telefon-központok szolgálatul vagy a nélkül irodák számára **telefon-berendezéseket** vasutak, helyi pályák, bauxa és kohóművek, erőszettek és uradalmak számára.
VILÁMHÁRITÓK.
 villamos világítási és erőátviteli berendezések, minden esetben, a legzölidabb kivitelben és legolcsóbban, szavatosság mellett elvállaltatnak.
 Képes árjegyzék és költségtervezet ingyen és bérmentve.

Franklin-Társulat nyomdájá, (Budapest. VI., Egyetem-utca 4. szám.)